

Uit ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Overzigt door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDSTUUR . . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
VERLICHTINGDIENST . . . . . TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, onz. VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hoffleverancier van H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: Ons Indië. — Het Eilandenrijk in de Caraïbische Zee. — Feuilleton. — Indië en het verwaarloosde kind. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Mutaties van 6 tot 13 Juli 1921.

Ons Indië.

„Het voortdurend versterken van den hand tuschen Nederland en zijne koloniën in Oost- en West-Indië“ is het doel van de Vereeniging „Oost en West“.
Wij stellen ons voor, in dit artikel een weinig over de beteekenis van dat doel te praten.
Niet noodig is dat natuurlijk voor hen, die, door drongen van de noodzakelijkheid van versterking der banden, zich beijveren, de stichting van wijlen Kolonel van Zuylen te steunen.
Maar het is wél noodig voor hen, die, ofschoon thans feitelijk moreel verplicht, dat nalaten. En wij willen het daarbij hebben over Indië — het schitterende rijk: „De Smaragden gordel om den Aardbol.“
Indië, dat — als altijd — de aandacht van de geheele wereld heeft getrokken en hare afgunst gaande gemaakt.

Lang is het geleden, dat Indië beschouwd werd als *taille et corvéable à merci* ten behoeve van het moederland. Evenlang bijna als de tijd, waarin Indië

beschouwd werd als het oord der ballingschap, voor hen, die door een onafwijsbaar lot gedreven werden er hun brood (of hun fortuin) te gaan verdienen. Bovendien was Indië toen bijkans onbekend — aan Nederland.

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer A. J. GOOSZEN, Landrechter te Solo (Java).

Baron van Höevell heeft aan het opheffen dier onbekendheid een begin gemaakt.
Het „batig slot“ is gestorven aan de gevolgen van den langzaam voortgewerkt hebbenden invloed van

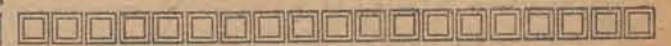
Firma AUG. SAVELKOUL

Heerenkleeding naar Maat

Indische Uitrustingen

BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.

Vraagt geïllustreerden Catalogus

TOUTE FEMME ELEGANTE SE DOIT DE VISITER LA COLLECTION DE ROBES, COSTUMES, MANTEAUX, CHAPEAUX, ETC DE

SPUISTR'S LA-HAYE

lampe

JULIEN & RICHARDSON BENNERNAGEL
AMSTERDAM

Reguliersbreestraat 31-33 - Tel. N. 2943

„Algemeen Assurantiekantoor“
AGENTEN GEVRAAGD.

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 hoek Heerengracht - **Amsterdam**

Ladies' and Gentlemen's Tailor

Grootste en bekendste Huis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding

Speciaal ingericht voor repatrieerenden

Kleeding naar Maat in één dag gereed

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Janssen & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

H **Hammond School en COPIERINRICHTING** **S**
Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd. 82

Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden

Door onze veeljarige praktijk kunnen wij U het beste leveren, in de meest kostbare, maar ook in de eenvoudigste uitvoering. Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:
Lingerie - Bedlinens - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen
Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op iedere aanvraag franco.

Specialiteit: Tafel-, Bed- en Huishoudlinens voor Hotels, Restaurants, enz.
Monsters op aanvraag

Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

P. J. VEELO & ZNEN
DEN HAAG
Lange Houtstraat 15^e :: Tel. H. 6655

.. WONING ..
INRICHTING

Behangerij Stoffeerderij

Terwijl Gij rust, werken Uw
..... advertenties voor U .....

Max Havelaar's „Koffievelingen“, hoe aanwijsbaar de waarheid daarin ook was vervormd door de verbeelding.

Bij de natie, wier vlag boven dat groote Indische rijk waait, is tevens allerwege belangstelling, een belangstelling, die bovendien groeide naarmate het verkeer sneller, de middelen van communicatie volmakter werden.

Van de reis met het zeilschip in drie maanden tot den India-stoomer, die er een maand over doet, is de afstand geweldig.

Het briefvervoer werd als middel van het houden van contact overtroffen door de telegraaf en thans is Nederland door toepassing van Marconi's uitvinding rechtstreeks voor Indië verstaanbaar en omgekeerd.

De toepassing van de uitvindingen der wetenschap heeft op elk gebied uitzending van uitstekend personeel mogelijk gemaakt. De Indische maatschappij is ook daardoor niet meer wat zij dertig, misschien zelfs niet meer wat zij twintig jaren geleden was.

Bovendien. Ook in Indië heeft „volksontwikkeling“ plaats gehad. Wel met de excessen, die een dergelijke ontwakning gewoonlijk medebrengt.

Maar tevens is daardoor bewezen de rijpheid van het volk van Indië — laat ons blijven bij het overbevolkte Java — om te komen op den weg, dien de veranderde verhouding van Indië tot Nederland medebrengt. Die verhouding is geworden die van opvoeder tot „opvoedingsobject“.

Het behalen van voordeel moge natuurlijk zijn voor een particuliere onderneming, de Nederlandse Staat heeft afstand gedaan van elk voordeelbegrip en heeft tegenover Indië een ethische taak aanvaard. Wat ook blijkt uit de veranderde en gewijzigde bestuursvormen.

Het kan niet anders of door dit alles is de persoonlijke verhouding tusschen Nederlanders en Indiërs, bij vroeger vergeleken, veranderd en meer in-

nig gemaakt. En vooral geldt dit voor Nederlanders, die met Indië betrekkingen onderhouden en voor Indiërs, die in en met Nederland, door welke oorzaak dan ook, bekend zijn. Toch wordt er geklaagd, dat de massa der Nederlanders, ook der ontwikkelde Nederlanders, zich zoo weinig met Indië en met Indië's belang en met Indië's bloei bemoeien.

En moge die klacht eenigszins overdreven zijn, een grond van waarheid bestaat daarvoor ongetwijfeld.

Evenwel: Al is er reden om dankbaar te zijn, geenszins kan hij, die belang stelt in Indië, zich daarvan verklaren.

Het is er ver van af, dat de ontwikkeling van Indië's welvaart — ook van de inlandsche kansenrijverheid — in Nederland dat belang inboezemt, dat die ontwikkeling met recht zou kunnen eischen.

Voor een deel ontstaat die onverschilligheid uit onbekendheid met het groote belang, dat voor Nederland aan Indië gelegen is. Onbekendheid ook met de internationale betekenis, die Nederland door de soevereiniteit over Indië bezit.

In den Stillen Oceaan is Nederland door Indië op dit oogenblik wereldmogendheid, door de betekenis van ons gebied.

Bij toenemende ontwikkeling moet dat gebied een krachtige wereldmogendheid worden. Wat — zelfs al zou Indië in lengte van tijd tot zelfbestuur geraken — voor Nederland van geweldige betekenis is.

Daarom ook is het urgent, dat in Nederland kennis van Indië's belangen, Indië's betekenis in elken zin, Indië's geweldige ontwikkelingsmogelijkheid, maar ook kennis van persoonlijkheden in Indië, van Indische toestanden, gewoonten, van de denkbeelden ten slotte van die Indiërs, die — door het aanleeren van de Nederlandsche taal — toonen met Nederland in nauwer verband, in nauwere relatie te willen treden, aanwezig zij.

Feuilleton.

Door Bandjir overvallen.

Hoe zal ik u beschrijven, magtige stortvloed van 't gebergte! Waarmee zal ik u vergelijken, reus van water, die wegvloert, wat u tegenslaat, die boomen omhuigt als halmen, en geheele wouden glad strijkt? O hoe natuurlijk is het, dat alle volkeren herinnering hebben aan water-vloeden uit de kindsheid hunner geschiedenis!

Dat doffe gesuis van 't begin maant tot oplettendheid, en wie er luistert met het dichtergehoor des harten, verstaat daarin duidelijk een beroep op aandacht.

maar de natuurkenners vorschten na, hoe en waarom die wolken zich samenvoegden om de kruinen der bergen, en neervielen met geweld, om van de beekjes rivieren te maken, van rivieren stroommen en van de stroomen éene zee, — éene zee, die alles meevoert, alles vernielt.

MELTATUL.

Uit een brief:

„Het was de Zondag van 3 April. Djahini, Reintje en ik zouden een tocht maken naar den Salak. Kartje lieten wij gelukkig thuis. Met een gids bij ons, bezochten wij de watervallen van de Tjihideung, een mistige bergstroom. De eenige weg, in alle geval de kortste, was: de bedding te volgen. Dat ging gemakkelijk, want de stroom bevatte weinig water. Tegen elf uur bereikten wij de watervallen en keerden toen terug, omdat de lucht begon te betrekken, en wij liever niet nat wilden worden. Zoo kwamen

wij tegen twaalf uur of half één in de buurt van de samenvloeiing van de twee bergstroompjes, n.l. de groote en de kleine Tjihideung. Van hieruit zouden wij dan weer op het boschpad komen en binnen een half uur bij onze karren zijn. Dat zou den keer echter niet zoo glad gaan. Op dit laatste eind gaat de rivier door een beloop met hooge opstaande wanden, een stuk van, naar schatting, een kwartiertje lang. Toen wij midden in bedoelde kloof zaten, hoorden wij een eigenaardig gebrom boven ons, waar ik geen acht op sloeg, maar wat Djahini op eens deed opspringen. Reintje bij den arm grijpen en voortduwen, terwijl zij riep, dat 't water was bandjir dus. De gids en ik lachten om haar angst en vermaanden haar tot kalmte, want, zoo redeneerde ik, eerstens regende het niet, en tweedens wij zaten hier niet in de beruchte groote kloof van den Salak, maar zij liet mij praten, beweerde, dat zij dat geluid wel kende. En werkelijk, aan hare oplettendheid hebben wij allen ons leven te danken, want nauwelijks vijf minuten later, schreeuwde zij opsoms: „Kijk, daar heb je 't water al.“ Allen keken wij toen om, en werkelijk, gelukkig nog op grooten afstand, zagen wij een muur of dam van donkerbruin water maar beneden rollen door de bedding. Wij hoorden nu extra duidelijk het donderende geluid, en begrepen, dat wij in groot gevaar verkeerden. Want, zoals gezegd, wij zaten in de natwe kloof met steile wanden. Van uitwijken was heugenaamd geen sprake. Voorthollen was het eenige, dat ons te doen stond. Gelukkig zijn Djahini en Reintje goede loopsters. In doodsangst ging het van steen op steen met onbegrijpelijke zekerheid. Slechts Reintje struikelde de eenige keeren, zoodat de kleine man daarnaast werd. Ik had, en dat is vaak mijn redding gebleven bij gevaren, tot op het laatste moment niet het besef van het groote gevaar, dat ons dreigde. Toch joeg ik de lui natuurlijk voort, wat niet meer noodig was, en bleef ik zelf eenige meters achteraan. Juist bijtijds bereikten wij de samenvloeiing. Daar

Dans-Instituut NICK H. WISSE
Gediplomeerd Dansleeraar
LANGE BEESTENMARKT 108-110, DEN HAAG
Club- en Privaatlessen
in de Moderne Dansen
Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente). 16
Inlichtingen dagelijks van 2-4 en 7-10 uur.

Het beste Engelse Rijwiel **de Rutge-Whitworth**
Het beste Hollandsche Rijwiel **de Hima**
Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
Telefoon H. 7356 134 Telefoon H. 9742

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden

Opgericht 1838

te 's-HERTOGENBOSCH

Directeuren: H. P. J. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — Adjunct-Directeuren: Jhr. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — Commissarissen: Mr. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. Jhr. Mr. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industriaal te 's-Hertogenbosch. Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.— — GERESEERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920 f 786.957.96.
DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROELENDE EN ONROELENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

Zoo zijn wij dan gekomen tot het doel van de vereniging „Oost en West”. De stichting daarvan is zonder twiifel niet alleen een nuttige, maar ook een nationale daad. Nationaal, omdat zij Nederland nader tot Indië wil brengen — door allerlei manieren, waaronder het verlenen van hulp in den zin aan Nederlanders — en aan Indiërs. Het wij behooven het prospectus van de Vereniging „Oost en West” maar in te zien om tot de erkenning te komen, dat die steun op elk gebied wordt verlangd. Dat moet op den langen duur in Indië goed uitkomen, gelijk het zonder twiifel thans reeds in Nederland goed werkt.

De Nederlanders, die bekend worden met wat Indië is en wil en wat in Indië in de geesten werkt, hebben iets van het „esprit de clocher”, dat voor ons eigenlijk eene nationale hebbelijkheid is — niet een nationaal gebrek. De Indiërs, voortgeholpen en voorgelicht door Nederlanders in het vreemde land, voelen zich meer betrokken dan anders het geval zou zijn. Ook de Nederlander, die teruggekomen uit Indië, vreemd van Nederland, ondervindt door den arbeid der Vereniging „Oost en West”, dat in zijn vaderland de belangstelling in hem en de zijnen tot het nulpunt is gedaald.

Zoo zijn er tal van invloeden, die werken op de verstandhouding tusschen de personen. Het is niet mispen, of dit moet ook in wijder kring beteekenis hebben.

Terecht geeft de Regeering dan ook subsidie voor het wil ons voorkomen, dat de Vereniging „Oost en West” ook den nationalen steun verdient. De erkenning van wat Indië voor ons beteekent. Het gelukkig hangt Nederland niet geheel van Indië af. Nederland is meer dan een landbouwprovincie. De industrie is van groote beteekenis gebleken. De overige handel en ons transito-verkeer vormen wel de grootste bronnen van volksbestaan.

Wij meenen hiermede, binnen de grenzen van een journalistiek artikel, de noodzakelijkheid en de beteekenis van een nauw verband tusschen Nederland en Indië en daardoor van het bestaan van de Vereniging „Oost en West” te hebben aangetoond. In het oog der wereld behooren Nederland en Indië bijeen. Het is aan Nederland om de waarheid daarvan door belangstelling in en ondersteuning van Indië's belangen te bewijzen.

Maar waar is het, dat het verlies van Indië voor ons een ontzaglijke ramp zou zijn. Een groote toekomst zou daarvoor voor ons worden afgesloten. De levende getuigenis van onze historische beteekenis zou daardoor verdwijnen. Vooral in den materialistischen tijd, dien wij beleven, wordt dat laag aangeslagen. Maar dat bewijst niets tegen de waarde van het nationaal beteekenen. Het bewijst alleen een tijdelijke inzinking van nationaal besef.

Wij meenen hiermede, binnen de grenzen van een journalistiek artikel, de noodzakelijkheid en de beteekenis van een nauw verband tusschen Nederland en Indië en daardoor van het bestaan van de Vereniging „Oost en West” te hebben aangetoond. In het oog der wereld behooren Nederland en Indië bijeen. Het is aan Nederland om de waarheid daarvan door belangstelling in en ondersteuning van Indië's belangen te bewijzen.

Het Eilandenrijk in de Caraïbische Zee.

In het „Tijdschrift voor Economische Geographie” van 15 Mei 1921, afl. 5, leest men een verslag van de zeer belangwekkende voordracht, onder bovenstaanden titel gehouden door den secretaris der vereniging van dien naam op de algemeene jaarvergadering.

De secretaris voornoemd, de heer A. G. Mörzer Bruyns, heeft zich, wegens den omvang van het onderwerp, bepaald tot de Kleine Antillen met Jamaica. De voordracht vangt aan met eene aardrijks- en geschiedkundige beschrijving, gevolgd door eene omtrent taal, voortbrenging, rasaanduiding, volks-

wijzen, als Reintje overgehaald was. Met den tweede sneide ik naar de bamboe-overbrugging — een half uurtje meer benedenstrooms. Dat was me een locht! Het regende dat 't goot, het ging door sawah's, slokans, bosch en wildernis, klimmend en dalend. Ik kon haast niet meer, en ware het niet de angst, dat Reintje of de gids mogelijk tot dwaze stappen zouden overgaan, ik had vast eenige malen uitgerust. Nu was daar geen tijd voor. Eindelijk dan stond ik tegenover Reintje, maar mijn berekening faalde. Ook de kleine Tjihideung was veranderd in een woesten bergstroom. Van overtrekken was geen sprake. Toen kwamen de kapmessen voor den dag en er werd geprobeerd eenige boomen om te hakken. Dat lukte niet best, maar eindelijk moest het er op gewaagd worden, dat Reintje, gezeten op den rug van den gids, over het dunne, zwiepende stammetje werd ghaald. Ik hield mijn hart vast: het liep echter goed af. Reintje was kalm en heeft zich kranig gehouden. Alleen hiberde hij van kou, want intusschen was het al bij vijven en hij had daar pl.m. vier uur in een nat pak gestaan. Toen Reintje geholpen was, wenkte ik Djahini en een half uur later reden wij naar huis terug, doornat en rillend van kou. Wij hebben er gelukkig niets van opgelopen; alleen Djahini had 't een weekje op haar zenuwen en kon 's avonds niet slapen. Zoo was dan een gezellig uitstapje bijna verkeerdt in een ramp.

Het gekke van 't geval is, dat noch de gids, noch de menschen uit de nabije kampongs ooit gehoord hadden van zulke plotselinge waterfloeden bij de Tjihideung. Blijkbaar was er op den Salaktop een wolkbreuk geweest, waarvan wij in 't bosch niets konden merken. Uit het gebeurde kan ik nu weer de leering trekken, dat men bergstroompjes, ook al zijn ze nauwelijks twee meter breed, niet moet vertrouwen en geen rivierbedding moet volgen, als de lucht betrokken is.

Het soliedste en goedkoopste adres
..... VOOR .....
Gepantserde Hut- en Mailkoffers
..... is bij .....
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
Reisartikelen en Lederwaren

SPECIALAAL ADRES
VOOR DAMES
EN KINDER
KONFEKTIE
v.s.
GERZON

W. J. M. SIMONIS
voorteen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsesstraat.
TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
Grote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
Magazijn geopend van 8 1/2 - 12 1/2 en van 2-7 uur.

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN.
Eenig adres: Koninginnegracht 1D.
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.
Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's ... ..

Dag en Nacht geopend

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111
KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuifabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAYENHAGE

TELEF. 1183

*Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.*

**Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 %o gewaarborgd.**

HESSELS & MAK

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

*1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Nuis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat*

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHÉ**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Adverteeren doet verkoopen.

VERKRIJGBAAR BIJ WILLEM SPRENGER.
Agent der Gramophone Company
CARUSO-RECORDS
PASSAGE 46
DEN HAAG

karakter. Ze omvat, kortom, een volledig overzicht van land en volk van dezen archipel. Als een kenmerkende eigenschap van het volkskarakter noemt S. het „insularisme”, de zucht om heel kleine dingen als zeer groot te zien, om nietige voorvallen op te blazen tot wereldgebeurtenissen, een overdreven gevoel van eigen grootheid, i. e. w. een soort dorpschheid of kleinsteedsheid, welke trouwens ook elders wordt aangetroffen. Aardige staattjes worden hiervan aangehaald. Overigens schetst S. de bevolking der W.-I. eilanden, bij welke, over 't algemeen, een constante snelle toename te constataren valt, als gastvrij, vriendelijk, werkzaam, voorkomend en wellevend. De eigenlijke negerbevolking heeft op deze eilanden, waar geen verschil van huidskleur wordt gemaakt, al is er standsverschil, veel voor boven die in Amerika, waar zij als paria's wordt beschouwd en uitvoerig staat hij stil bij het negerprobleem om te besluiten met bij uitstek belangwekkende beschouwingen over de economische toestanden der eilanden, welke ook op de benaming van „gordel van smaragd” aanspraak mogen maken. Voor hun bloei is allereerst noodig een goed verkeer. *Zonder goedkoop en betrouwbaar verkeer (scheepvaart, post, telegraaf, bankwezen) is zowel geestelijke als economische vooruitgang, ook voor de West-Indische eilanden, onmogelijk (curs. verslag).* Dit punt nader uitwerkende wordt gevraagd: *heeft onze scheepvaart voldoende contact met handel, bankwezen, nijverheid en landbouw?* (curs. A. V.). De vraag wordt, en terecht, ontkenkend beantwoord. Met een drietal andere vragen, welke hier in haar geheel worden overgenomen, wordt deze studie, waarvan de kennisgeving aan een ieder, die belang stelt in onze West-Indische koloniën, besloten.

„Waarom heeft Nederland in die vreemde gewesten geen handelsterrein veroverd?

Waarom hebben b.v. niet alle Nederlandsche, daarvoor geschikte schepen, die in nieuwe streken komen, een monsterkamer van Nederlandsche artikelen aan boord met een goed handelsagent, die de taal machtig is en inlichtingen kan geven over hetgeen ons land produceeren kan?

Waarom kan — nu de reeders een voorbeeld hebben gegeven van samenwerking door verschillende combinaties van Nederlandsche stoomvaartlijnen, en ook de banken een belangrijk net hebben gespannen — nog niet een stap verder gegaan worden?

Zou thans niet ééne groote organisatie tot stand gebracht kunnen worden, een trait-d'union tusschen de Nederlandsche en Nederlandsch-Indische scheepvaart, handel, industrie, landbouw en bankwezen, om gezamenlijk in den vreemde op te treden?

Eén organisatie, één groote Overzeetrust, een holding Company of een Coöperatie, om Nederland, ons zelf sterk te maken in den concurrentiestrijd. Dan zal de scheepvaart de taak, die zij reeds nu op zich heeft genomen, veel gemakkelijker vallen en zullen handel, industrie en landbouw daarvan gelijkelijk profiteren.

Laten wij, nu 't getij verloopt, de bakens op tijd verzetten. Doen wij 't niet, dan zal de Duitsche-Amerikaansche combinatie ons vóór zijn en op de beproefde manier werken.”

Inderdaad behartenswaardige woorden!

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

White Australia.

Het kortstondig bezoek van den heer Van Limburg Stirum, oud Gouverneur-Generaal, aan Australië, heeft plotseling de aandacht van het Australische publiek op onze koloniën gevestigd en er wordt momenteel meer dan ooit belangstelling geopenbaard voor Ned-Indië, zoowel in de dagelijksche pers als in meer besloten kringen. Aldus de corr. van het Soer. Hbl. te Sydney. Er wordt gewezen op

PIANOHANDEL P. MOSTERT

Reinkenstraat 16 DEN HAAG

Vakkundig Stemmen en Repareeren
Gereedmaken voor de Tropen

het groote belang der wederzijdsche commerciële betrekkingen en Indië wordt geacht een groot afzetgebied te kunnen vormen voor Australische producten en fabrieken. De heer Van Limburg Stirum wees op de, ongeveer 40 miljoen zielen tellende bezittingen, waar zoo goed als geen kennis over Australië wordt gevonden. Wij kunnen niet anders dan van harte loejuichen alle pogingen, die in het werk worden gesteld in deze richting. Zij kunnen niet anders dan ten goede komen aan beide landen en de wederzijdsche vriendschap en verhoudingen zullen er zeker veel door worden gehaat. Australië zoekt een afzetgebied bij ons en omgekeerd, wij zoeken hetzelfde bij Australië, volgens den heer Van Limburg Stirum. En waar 'n Brit 'n Hollander van oudsher op handelsgebied een gerenommeerd naam geniet, daar kan het niet anders, of er zal aan weerskanten gehaald worden wat er gehaald kan worden. Voor commerciële toenadering hebben wij niets en niemendal in den weg te leggen.

Er wordt verder gewezen op de gelegenheden, die er in Indië bestaan voor touristen en sight-seers; op de kansen, die Indië geeft voor natuurlijke en staatkundige studiën. En er wordt ook gesproken over de beleggingskansen van kapitaal en arbeid in Indische ondernemingen en exploraties. Omgekeerd wordt Australië aangeprezen als het land, waar tropenzieken baat kunnen vinden en waar landruikende groot- en klein-kapitalisten te kust en te keur kunnen gaan.

Doch er wordt ook hier en daar gesproken over — en gewezen op de wenschelijkheid, die voor Australië zou bestaan voor een meer politieke toenadering van deze twee naburige landen. Afgezien van het feit, dat deze politieke toenadering zou moeten beginnen bij de respectieve centrale bronnen in Europa en niet bij haar afspuiten, luiden wij ons overtuigd, dat een dergelijke toenadering onmogelijk en ongewenscht is. Er kan geen politieke liefde bestaan tusschen enerzijds een land, dat in de allereerste plaats de color bar als een doctrine, een axioma beschouwt, dat met kracht en klem buitensluit alle volkeren, die geen blank bloed in hun aderen voelen vloeien, en aan den anderen kant een land, dat groeit en bloeit door den arbeid en samenwerking van blanke, zoowel als oorspronkelijke inwoners. Zoodanige politieke liefde zou van te korten duur zijn en in haat verkeeren zoo gauw als rasverschillen werden opgeworpen als belemmeringen voor onderling verkeer en toenaderingsbegrippen. Met alle respect voor de „White Australia”-politiek, moeten wij hier constataren, dat deze politiek in geen enkel opzicht gunstig werkt voor de toenadering der verschillende volkeren en rassen in het Verre Oosten. En vooral niet voor Australië-zelf. Australië heeft met deze politiek een zeer strenge isolatie van naburige volkeren gekozen en in deze isolatie heeft Australië daarom op den duur zijn kracht en sterkte te zoeken en te handhaven. Men spreekt hier over Ned-Indië als vormende een natuurlijke brug of barrière voor deze andere volkeren en het groote belang van Australië in de toekomst van deze brug of barrière. Doch als Australië deze brug of barrière zou willen gebruiken, dan ware het eerst noodzakelijke van zijn kant opheffing van de vernederende en egoïstische beperkingen, die hier bestaan voor de inwoners van onze Indische bezittingen, om den Australischen bodem naar verkiezing te kunnen betreden.

Een politieke toenadering van Australië en Ned-Indië, door bemiddeling van beider moederlanden, is voor Nederland onmogelijk, zou beteekenen van Nederlandsche zijde „eene goedkeuring van ideeën en politieke praktijken, die een slag geven in het aangezicht onzer Indische onderdanen.” De Nederlandsche regering zou hare onderdanen al zeer

*) De „White Australia”-wetten verbieden den toegang tot dit werelddeel aan alle personen, die niet van Europeeschen oorsprong zijn, met de oorspronkelijke bedoeling de concurrentie van gekleurden arbeid hier te lande te gaan en een zuiver blanke bevolking te vestigen.

KUNSTINSTITUUT
De Scheveningsche Muziekschool
Dir. JOSEPHINE WINTER
Keizerstraat 23 - Scheveningen

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL 4782 DEN HAAG.

de gouverneur-generaal hem een audiëntie heeft verleend.

De landvoogd heeft met belangstelling de uiteenzetting der plannen om geheel Indië op de film te brengen, gevolgd en zijn medewerking toegezegd. Op verzoek van Zijne Excellentie heeft de heer R. een uitvoerig programma, waarvoor de technische bijzonderheden door het Koloniaal Instituut zijn verschaft, ingediend. Dit programma omvat opnamen op ethnografisch gebied in de meest uitgebreide beteekenis; de zeden en gewoonten van twintig volksgroepen zullen worden verfilmd tot in de kleinste bijzonderheden (godsdienst, rechtspraak, landbouw, veeteelt, vischvangst, huis-industrie, enz.). De Staatsbedrijven als Staatsspoor, steenkolenbedrijf, tinmijnen en zoutbedrijf worden opgenomen, benevens de mooiste gedeelten van onze prachtige Indische natuur. Zoals men bemerkt, een plan, dat zonder regeeringsbemoediging onmogelijk zou zijn te volvoeren. Al deze opnamen zullen dienen voor de schoolbioscopen in Holland en voor algemeene propaganda-doelinden, door verspreiding van duplicaten over de geheele wereld, waarbij het eerst aan Amerika is gedacht. Op cultureel gebied zal men o.m. eveneens opnamen verrichten voor onderwijsdoelinden.

Aan den G.-G. is bovendien medewerking gevraagd voor de oprichting van een schoolbioscoop voor Indië, volgens de door de Nat. Filmfabriek geprojecteerde plannen voor de Nederlandsche schoolbioscoop. Behalve de Indische opnamen zouden ook Hollandsche films in Indië zeer nuttig werk kunnen verrichten, ook voor ambachtsonderwijs, o.a. door demonstratie van verschillende arbeidsmethoden. In deze richting wordt ook reeds in Holland gewerkt. Als bijzonderheid werd medegedeeld, dat door de Nat. Filmfabriek kort geleden de eerste operaties werden verfilmd in Amsterdam, Utrecht en Leiden, ten dienste van universitair onderwijs.

De commercieele industriele films, die in Indië worden opgenomen, zullen worden vertoond in bioscooptheaters in Indië en Holland en zooveel mogelijk in andere landen, waarbij de handel en industrie belang hebben. O.m. wordt het bedrijf van de „Koninklijke“ te Balikpapan opgenomen. De films van Hollandsche industrieën worden binnenkort in Indië in circulatie gegeven. Bezoekers van de „Leipziger Messe“ zullen zich dergelijke films herinneren. Het ligt tevens in de bedoeling om met de besturen van de jaarbeurzen in Bandoeng en Utrecht eventuele projectie te regelen.

Daar uit de filmbeelden vergrotingen zijn te vervaardigen en de operateurs der onderneming bovendien overal en van alles foto's zullen opnemen, overweegt de heer R. de mogelijkheid tot het stichten van een Fotopersbureau voor deze geïllustreerde pers van alle nationaliteit; voorwaar, *evenals de film een zeer krachtig middel om Oost-Indië die bekendheid te verschaffen waar het recht op heeft en — waarop het reeds zoolang tevergeefs wacht.*

De heer Robbers vertrekt binnenkort weder naar Holland, om, indien mogelijk, spoedig terug te keeren met de noodige gegevens voor de vestiging eener filmfabriek in Indië. Tot zoolang is het kantoor te Buitenzorg gevestigd. (Loc.)

Inlandsch of Inlandsch.

De eerste gouvernementssecretaris heeft volgens de *Preanger-Bode* een rondschrijven de wereld ingezonden van den navolgenden inhoud:

„Het heeft de aandacht van den Gouverneur-Generaal getrokken, dat in officieele ambtelijke bescheiden, bepaaldelijk ook in de begrotingsstukken, het woord *Inlander* of *Inlandsche* den laatsten tijd met een kleine letter „i“ wordt geschreven. Het komt Zijne Excellentie voor, dat die woorden, veelal in tegenstelling met Europeaan (Europeesche) en Chinees (Chineesche) gebezigd, voortaan met een hoofdletter „I“ dienen te worden geschreven.“

Christelijk Onderwijs.

De *Banier* verneemt, dat in Juli te Djokja een christelijke M.U.L.O.-school zal geopend worden. Hetzelfde blad weet mede te deelen, dat in christelijke onderwijskringen plannen bestaan tot het instellen van een jaarlijksche collectiedag, zooals

beschermen, wanneer zij toenadering in betrekking tot een land, dat den toegang tot de zee aan deze onderdanen. Een dergelijke toezegging zou beteekenen, dat Nederland goedkeurt de politieke richting, die met leede oogen wordt aangezien, vooral door Nederland's machtigsten nader in het Verre Oosten. Zij zou zeker onze Japan- en Chineesche betrekkingen niet ten goede komen en kunnen leiden tot groote schade in onze betrekkingen tot deze sterker en sterker wordende landen. En met niet te langen duur waarschijnlijk zal zij ons kunnen brengen in verwickelingen, die niet dan ongewenscht zijn, zelfs in onze gedachten. Nederland's politiek in Indië moet, van onzen kant beschouwd, zijn een strikt neutrale en, indien neutraliteit niet gehandhaafd zou kunnen worden, dan ware een land, dat onzen onderdanen den toegang ontzegt, het laatste land, waar wij onze oogen op zouden moeten richten voor eene politieke verbinding. De belangen en het gevoel onzer Nederlandsche onderdanen zouden er ongenoeslijk door aangetast worden. De „White Australia“-politiek met Australië langzaam maar onherroepelijk naar tot een bewapening, die ondragelijk moet worden gedruken op de schouders der zeer schaarsche bewoners van dit eiland-werelddeel. Onze toenadering tot eene dergelijke politiek zou niet alleen moeten leiden tot eene afschuiving dezer landen voor een deel op onze schouders met als eenig doel eene groeiende verdenking en vervreemding naar machtige andere bureu. Praat over dergelijke toezegging, zooals wij hier momenteel hooren, is daarom van zeer twijfelachtige waarde voor ons, zoolang geen praktisch Hollander of Indiër gehoor kan geven.

De Ned.-Indische vertegenwoordiging in Australië.

In een schrijven uit Sydney aan het *Soer. Hbl.* d.d. 14 Mei 2e bl. — wordt gewezen op de stiefmoederlijke bedeeling van de officieele vertegenwoordiging van Ned.-Indië in Australië. Het koninkrijk der Nederlanden vertegenwoordigt tegelijkertijd het Ned.-Indisch bestuur en tracht met zeer beperkte middelen tegemoet te komen aan de groeiende belangstelling, die in Australië voor Ned.-Indië gelooft wordt. Schr. woont negen jaren te Sydney en nog dagelijks komt het voor dat men hem vraagt: *What about your India?*

Men wordt natuurlijk verwezen naar het Nederlandsche consulaat, dat o.m. ook een permanente tentoonstelling van Indische producten bevat. Doch deze tentoonstelling, die noch geadverteerd, noch op andere wijze aan het handelspubliek wordt bekend gemaakt, is Indië al zeer weinig gebaat. Deze tentoonstelling wordt gehouden in het nieuwe gebouw der South British Insurance Company en wordt gehouden op de vijfde verdieping. De belangen van den handel zoowel in Indië als in Australië zouden beter gebaat worden, indien men regeeringswege deze tentoonstelling of werd overgehevend, of werd verplaatst in betere en meer publieke omgeving. Wil men Ned.-Indië bekend maken, laat het dan gebeuren op een schaal, die werkelijk nut afwerpt en die den wakkeren beroepsman te Sydney, den heer Teppema, eere aandoet. Men vermoedt eene officieele instelling, behelzende publiciteit, in een secundaire buurt op de vijfde verdieping en zeker 90 pCt. van den handel ter plaatse kennen deze instelling niet.

Het zou niet overbodig zijn, indien vanuit Ned.-Indië er op gewezen werd, dat eene meer doeltreffende en uitgebreide vertegenwoordiging in Australië wenschelijk ware. In Australië-zelf is herhaaldelijk gewezen op de onvoldoende vertegenwoordiging der Australische belangen in Ned.-Indië. Het als resultaat, dat binnenkort een commissioner voor Ned.-Indië benoemd zal worden.

Indië op de film.

De heer H. B. Robbers, die als gedelegeerd commissaris van de Nationale Filmfabriek te Bloemenburg (een instelling, welke uitsluitend commercieele en industriele films vervaardigt) een wetenschappelijke filmexpeditie leidt, deelde *Aneta* mede, dat

C. P. A. NICOLAI

DUNKLERSTRAAT 33 • TELEF. H. 7057

hoek Valeriusstraat. 377

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen

Eerste keuze. Nieuwste Modellen.

Genua en Marseille

Geregelde Koeriersdiensten.

voor passagiers.

REISBUREAU LINDEMAN. 37

's-Gravenhage

Arnhem Groningen Utrecht

THE PH. VAN OMMEREN

CORPORATION OF NEW-YORK

New York, San Francisco (Cal.),

42 Broadway. 64 Pinestreet.

belast zich met:

Expeditie :: Assurantie

Opslag van goederen, enz. enz.

Nadere inlichtingen worden gaarne

verstrekst door 150

PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

..... Vereeniging voor .....
Correspondentie-Onderwijs

Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een **uitstekende** gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de **Vereen. voor Corr. Onderwijs**

Technische Cursussen: Ambachts, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.

Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.

Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)

Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.

Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.

Opleiding akten M.O. Wiskunde (Kl en Kv), Boekhouden (Kxii), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m Mx), Werktuigkunde (Kii), Zeevaarkunde (I), Schoonschrijven (N). 227

Honderden Geslaagden.

Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

MAISON H. SIMONS

Mantel- en Costuummagazijnen 199

HEULSTRAAT 13 naast „Boecatan“

— en NOORDEINDE 17a. —

zijn steeds voorzien van het

NEUWSTE op het gebied van

DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Adverteeren doet verkoopen

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
135 KOUDE EN WARMESCHOTELS. J. H. M. KOETS

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen *Jennisbanen*
Garage met werkplaatsen

Van 1 Mei tot 1 September dagelijks
 van 6 tot 10 uur
DINER-CONCERT

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” **Luxe Auto's**
 disponibel.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda.

MAIL- en HUTTOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
 Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
 Piet Heiplein, Tel. {1587
 1588

de Hollandsche uniecollecte. Waarschijnlijk zal die in Augustus beginnen. (Java-Bode.)

Opleiding in Indië.
 De Java-Crt. van 6 Mei bevat het staatsblad tot regeling van de betrekking tusschen het Land en de Technische Hoogeschool te Bandoeng en van de subsidieering van die instelling uit 's Lands kas. Artikel 1 dezer regeling zegt:

De T. H. wordt erkend als een instelling van hooger onderwijs, bevoegd tot het uitreiken van ingenieursgetuigschriften in de in het studieplan opgenomen faculteiten, aan welke getuigschriften voor de plaatsing en bevordering in 's Lands dienst dezelfde rechten verbonden zijn als aan de overeenkomstige ingenieursgetuigschriften, uitgereikt aan de T. H. te Delft.

Met bovenstaande regeling wordt dus de opzet in de niveleerings-voorstellen, om de opleiding in Indië achter te stellen, zonder meer verijdeld. Althans ten aanzien der Technische Hoogeschool. (Bat. Nbl.)

Nieuwe logeergelegenheid.
 De Deli Crt. verneemt uit Batavia o.m., dat het hotelbedrijf der S.S. het huis gehuurd heeft, waarin thans op het Koningsplein het bekende pension Bakker is gehuisvest. Dit hotel is bestemd voor doortrekkende landsdienaren, die er tegen billijken prijs een onderdak kunnen vinden.

UIT DE INDISCHE PERS.

Meer geestelijk onderwijs en meer economisch handelen is voor de ontwikkeling van den Inlander noodzakelijk.

Tijdens de viering van de jongste Chinese feesten, n.l. van het Nieuwjaar- en van het Tjap Gomefeest te Batavia, heeft men daar een zeker opgewekt leven, niet alleen bij de Chinezen doch ook bij de Inlanders, kunnen aanschouwen.

Het was zóó druk op de openbare wegen, dat de politie leiding moest geven aan de beweging der volksmassa en het rijtuigverkeer.

Vooral in de richting van de benedenstad Batavia was de toeloop zeer groot, met het doel daar handengs (een smakelijke vischsoort) in te koop.

Die vischinkoop heeft voornamelijk plaats bij gelegenheid van de viering van het Chineesch Nieuwjaar en wel meer in het bijzonder door Chinese verlooften ten behoeve van hunne aanstaande echtgenooten.

Het volksgeloof wil n.l., dat als men aan dat gebruik niet vasthoudt, de verloving zal worden afgebroken.

Volgens mededeeling van den berichtgever A. G. in de „Neratja” van 23 Februari 1921, doet zich hier het geval voor dat ook de Inlanders aan dat gebruik druk mede doen.

Pasarbaroe trok eveneens eene-groote menschenmassa, aangezien daar de meeste attracties werden gevonden, waaronder in de eerste plaats Chinese tooneelvoorstellingen (welke trouwens ook in de oude stad werden gegeven), terwijl men op den openbaren weg topéngs en tal van personen in de zonderlingste costuums kon zien en overal langs den weg krontjonglieders kon hooren zingen.

Mannen waren als vrouwen en vrouwen als mannen verkleed en het waren vooral Inlandsche verenigingen die als zóódanig optrokken.

Van de zijde van het Inlandsch element wordt op de bovengemelde Chinese feestdagen niet alleen veel geld verteerd, doch ook veel geld onnuttig weggesmeten.

Het is lang geen zeldzaamheid, dat het bedrag van 1 maand loon en meer dan dat wordt verbrast, dat aan den handelaar en den tooneelspeler ten goede komt, doch waarvan de Inlander geen of zeer weinig profijt trekt.

En dan is men bovendien nog geheel zonder geld als de Mohamedaansche vastenmaand intreedt.

Wil men die eveneens opgevekt vieren, dan moet er toch geld zijn en of dat nu juist altijd op de goede manier verkregen wordt staat te bezien, want ver-

panden van goederen en het sluiten van nieuwe geldleeningen op dikwijls zware voorwaarden in die periode is dan aan de orde van den dag.

De oosterling houdt zich niet zoo bijzonder lang bezig met zijne geidelijke aangelegenheden.

Gewoonlijk niet in het bezit van geld en zich niet kunnende beheerschen als hij ergens lust in heeft, moet hij wel toegeven aan zijne neiging om eens plezier te maken als het oogenblik daarvoor gunstig is, doch zonder daarbij te denken aan de gevolgen die het mededoen aan twijfelachtige genoe- gens na zich sleept.

Dit komt voort uit domheid, tengevolge van onvoldoend onderwijs.

Wil men den Inlander op dit punt verheeleren, dan moet, volgens den schrijver, meer onderwijs worden gegeven, opdat hij de bestaande toestanden, zaken en verhoudingen ruimer en beter kunne overzien en geen slaaf worde van zijn hartstochten en neigingen.

Doch dat onderwijs moet meer geestelijk en karaktervormend onderwijs zijn en niet alleen bestaan in lezen, schrijven, rekenen, enz.

Het bovenvermeld vreugdebetoon op de Chinese feestdagen moge eens stof tot overdenking geven aan die Inlanders, die steeds maar praten over de zelfstandigheid van den Inlander.

Het bewijst, naar schrijvers meening, voor de zooveelste maal, hoe de Inlander afhankelijk is van den Chineesch en ook van andere bevolkingsgroepen.

De Chineezen sloten op de feestdagen hunne warrongs en toko's en tal van Inlandsche gezinnen zaten dientengevolge in zak en asch.

De Inlander is dus feitelijk nog niet geschikt om op zichzelf te staan.

Laat hij toch trachten een goed deel van den Chineesch handel tot zich te trekken en zelf de noodzakelijkste toko's inrichten.

Wanneer dit onderwerp wordt besproken, dan is natuurlijk het gewone verweermiddel gebrek aan werkkapitaal, doch nu is het ongelukkige van het geval dat deze bewering niet is overeenkomstig de werkelijkheid der feiten.

Zeer zeker beschikken tal van Inlanders over geen contant geld, doch wanneer zij oprecht zouden willen samenwerken, zou men verrast staan over het bedrag dat bijeen zou kunnen worden gebracht.

Eene vereeniging op coöperatieven grondslag en goed georganiseerd zou ten deze veel kunnen presteeren.

Een ander bezwaar zou misschien kunnen zijn gebrek aan personen met handelstalenten.

Doch ook dat bezwaar kan niet gelden.

Tal van personen, die voor den handel geschikt zijn, zijn aanwezig, even goed als leiders en waar er geld en menschenmateriaal beschikbaar zijn, daar roept de schrijver den Inlander toe: wacht niet te lang en begin maar vast.

Een missiguit te Parijs.

Alle godsdienstige vereenigingen hebben te Parijs hun eigen gebouw voor het uitoefenen van godsdienstplichten, doch tot heden ontbrak de Mohamedaansche missiguit.

In dat gebrek is thans voorzien, meldt men in de „Neratja” van 23 Februari 1921.

De Fransche Kamer heeft eene som van 500.000 francs in voorschot gegeven voor den bouw van een missiguit, welk gebouw zal worden benut voor het reeds bestaande Islamsche Instituut.

Marokko, Algiers en Tunis hebben den geldelijken steun van 150.000 francs toegezegd.

Het Islamsch Instituut te Parijs beschikt over een zaal voor jeugdige Arabieren, die de Fransche Hoogeschool bezoeken.

Voorts is er een bibliotheek, een vergaderzaal en een zaal, waarin goederen worden tentoongesteld en waar men een beeld kan krijgen van de Oostersche Nijverheid.

Het verzenden van vruchten uit Ned.-Indië naar Nederland.

Zooals bekend, bestaat ter hoofdplaats Pasoe-

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
Huis van den 1sten Rang

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
Uitzending van Diners

4060 **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
 CUISINIERS
 Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Soupers, Dinners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Dinners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Dinners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Dinners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Dinners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
---	--	---

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
 verkrijgbaar voor 24 Dinners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 220
 Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

(Java) de vereniging „Mardi Kirno”, welke ten doel stelt de belangen van de Ned.-Indische plantenteelt te behartigen.
 De Perniagaan van 29 Maart 1921 wordt thans gedeeld, dat die vereniging onlangs eene proef genomen met het verzenden van fijne mangga's naar Nederland en dat die proef zeer goed geslaagd.
 De verpakking had plaats in kisten, welke in hokken waren verdeeld, terwijl voor elke mangga met één hokje werd bestemd en deze daarin zorgvuldig gewaast, dat de kop der vrucht naar boven aan de onderzijde van de vrucht werd het hokje gevuld met houtzaagsel en houtskoolpoeder.
 De verzending had plaats per s.s. „Jan Pieterszoon” van de Maatschappij „Nederland”, die de kamers aan boord voor het beoogde doel ter beschikking stelde en het toezicht tijdens de reis op zich had genomen.
 Ten einde overrijpheid tijdens den overtocht te voorkomen, had men de vruchten onrijp geplukt, zodat ze bij aankomst in Nederland gaaf en nog geheel rijp werden aangebracht.
 De smaak was uitstekend; alleen bleek de schil wat te zijn geworden.
 Op de bovenvermelde wijze vervoerd, kan de mangga gedurende den tijd van één maand geconserveerd blijven.
 De berichtgever van de „Perniagaan” beveelt aan de verpakking de navolgende voorzorgen in acht te nemen:
 1. de vruchten van goede kwaliteit rijp te plukken; zorg te dragen, dat de vruchten niet in den bak komen in de kisten;
 2. ze terstond na den pluk koel te bewaren.

UIT DE CHINEESCHE PERS.
Japansche Buitenlandsche politiek.
 Een ambtenaar van de „Eastern Service” schrijft Japan, gedateerd 22 Januari 1921, zijne bevinding over de actuele Japansche buitenlandse politiek, waarin, onder meer, in de „Pewartia Soemba” van 23 Februari daaraanvolgende, wordt konstaterd de groote ontstemming welke thans Japan heerscht tegen Amerika, sedert de uitvaardiging van de Californische wet in Californië is aangenomen.
 In alle lagen van de Japansche samenleving wordt dit onderwerp gedacht en gesproken en het is over geschreven is, is zóo omvangrijk en ingewikkeld, dat men somtijds niet weet wat men ophooven moet of niet.
 Men ontkent niet het formeele recht van Californië om die beslissingen voor het land te nemen, welke het in zijn belang nuttig en noodzakelijk acht, maar het Japansche volk betreurde het en is zeer van dien aard, dat die uitsluitingswet aanstuurt op de vermindering of verdrukking van de Japansche Economie.
 Toch laat het zich aanzien, dat de ernstige Japansche ontstemming de politieke verhouding tusschen Amerika en Japan niet zal verstoren.
 De vorm, die de onderhandelingen te Washington aangenomen, is zóo danig dat door beleid veel geduld nog wel eene oplossing kan worden bereikt, welke beide partijen kan bevredigen.
 Het is nog een ander onderwerp dat de Japansche en Amerikaanse regeeringen bezig houdt.
 De Wla liwosiock is n.l. de Amerikaanse officier-machinist, de heer Langdon, door een op wacht staand Japans soldaat doodgeschoten.
 De openbare meening houdt zich in Japan wel op deze aangelegenheid bezig, doch, op gezag van verklaringen van alleszins daartoe bevoegde personen, zegt de schrijver wel te kunnen vaststellen, dat deze zaak, noch het immigratie-onderwerp van belang zullen geven tot een oorlog tusschen Amerika en Japan.

Bij gelegenheid van de opening der beide Kamers van de volksvertegenwoordiging te Tokio heeft de

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne ingerichting met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne ingerichting, uitkomend aan den Houttuin en op het karakter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

eerste minister, Graaf Uchida, de gelegenheid aangegrepen, om, behalve ten opzichte van het verdrag van Versailles, ook Japan's houding te verklaren ten aanzien van den Volkerenbond.
 Na de duistere punten daarin te hebben aangegeven, memoreerde hij, dat het doel van den Volkerenbond is om te trachten den wereldvrede te verkrijgen en te versterken en vriendschappelijke internationale betrekkingen te onderhouden.
 Het streven van de Japansche buitenlandse politiek is geheel daarop ingericht, terwijl de Regeering al haar best doet, om, zooveel in haar vermogen is, eensgezind en op gelijken voet met de geallieerde Mogendheden samen te werken.
 Zij acht dit het beste middel om de actie van den Volkerenbond tot haar recht te doen komen.

De Japansche en de Engelsche Regeeringen hebben den Volkerenbond kennis gegeven, dat, na het einde van het jaar 1921, het bestaande politieke tractaat tusschen beide regeeringen zal worden verlengd en dat het nieuwe contract geheel in de lijn ligt van het doel van den Volkerenbond.
 Dit tractaat, dat reeds zooveel heeft bijgedragen tot handhaving van den wereldvrede, zal de ontwikkeling van het geheele Oosten ten goede komen.
 De inhoud er van wordt niet alleen begrepen door de beide volken, doch ook de Volkerenbond heeft er zijne instemming mede betuigd.

Ook werd door den eersten minister melding gemaakt van het Bank Consortium, dat China, door middel van geldleeningen, zal helpen uit den moeilijken economischen toestand, waarin dat land thans verkeert.
 Op dit oogenblik, zeide hij, nu andere landen het noodzakelijk hebben geacht China op forsche geldelijke wijze bij te springen, is er een geheel onnoodige concurrentie in het leven geroepen, welke de Japansche Regeering niet leede oogen heeft waargenomen, te meer omdat Japan en China, die toch als op elkander aangewezen schijnen, ook op andere punten niet met elkander tot overeenstemming kunnen komen.
 Deze ontwikkelingen houden China's ontwikkeling zeer tegen, terwijl een gezond China, overeenkomstig de traditie van dat land, door Japan wordt gewenscht, niet alleen in het belang van dat land zelve, doch ook in het belang van den Wereldvrede.

Met betrekking tot het gebeurde dat te Tsjientao heeft plaats gehad, werd medegedeeld, dat de toezegging was gedaan om de Japansche legermacht, die daar zulk een langen tijd gelegerd is geweest, terug te trekken.
 Zoolang China echter niet in staat blijkt te zijn de Japansche onderdanen in China te beschermen, zoolang kon van een algeheele terugtrekking echter nog geen sprake zijn.

Het is dit gebrek aan vertrouwen, waaruit men de oprichting van Japan kan opmaken, zegt de schrijver.
 Japan kan geen vertrouwen schenken aan anderen, omdat het deze beoordeelt naar eigen karakter-eigenschappen.
 En, waar Japan altijd bakt naar andermans land, met het doel daar plaatsing te geven aan eigen onderdanen, daar kan het niet in de lijn liggen om de Japansche legermacht terug te trekken.
 Nu geeft de Japansche eerste minister wel eenige vriendelijke gedachten aan met betrekking tot China's toekomstige ontwikkeling en voorspoed en zegt hij te betreuren dat er maar geen overeenstemming kan komen tusschen beide landen, doch tusschen zeggen en doen is een groot verschil, zooals men wel heeft ervaren.
 De daden van Japan wijzen er althans niet op dat het China's welzijn beoogt.
 Infegendeel, men zou zeggen dat het op verzwakking of op ondergang van China aanstuurt.

CASTRICUM N.H.
Hotel-Pension-Café-Restaurant
„DE RUSTENDE JAGER”
 Aangenaam Zomer- en Winterverblijf
 Prachtige Duinen en Bosschen
 Matige Pensionprijzen
 Sinds 1 April onder nieuw beheer.

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout.
 Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.
Dejeuners, Dinners, Soupers
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

Grand Hotel Restaurant
„Central”
 In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
 geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
 door het ensemble
WILLY HONSBEEK & A

N.V. Brood- en Beschuitfabriek
„DE OUDE VETTE HEN”
 DEN HAAG
 bij het Stadhuis
 Alle soorten Brood, Beschuit, Banket, enz.
Lunchroom - Tea-Concert

Tel. Interc. H 447.
Hotel de Bellevue
 Bezuidenhout 15
 's-GRAVENHAGE

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
 DEN HAAG
 Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG, BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL, LONDEN, PARIJS
 Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal . . . . . f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort . . . . . f 47.000.000.—
Reserve . . . . . f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
'S-GRAVENHAGE,
Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 'S-GRAVENHAGE
belast zich met alle Bankzaken, alsmede
met aan- en verkoop van Effecten.
Neemt gelden à deposito en in rekening-
courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.—

(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE

Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coalingel	Zaandam	Bezuidenhout
Dalshaven		Knenterdijk
Feijenoord		Naaldwijk
Schiedam		Riswijk
Vlaardingen		Scheveningen

Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposit's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargaving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.—

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Purmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenlo	Sliedrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadskanaal
Barneveld	Harlingen	Terneuzen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Boreulo	Helder (den)	Tiel
Boskoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Coevorden	Hoogeveen	Utrecht
Culemborg	Hoogeveen	Veendam
Delft	Huizen	Veenendaal
Den Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leeuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Woerden
Dokkum	Lochem	IJmuiden
Dordrecht	Meppel	Zeist
Drachten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zutphen
Franeker	Oostburg	Zwijndrecht

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

Commanditaire Bankvereniging VISSER & Co.,

Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831

Verricht alle Bankzaken

Administratie van Vermogens

Hypotheken Assurantiën Spaarkassen

ONDERLINGE LEVENSVREZKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 'S-GRAVENHAGE, Kortekeerplein 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. v. E. H.

LITERATUUR-OVERZICHT.

De Indische Gids.

De Juli-afl. opent met het eerste gedeelte eener beschouwing van den kapitein der Inf. O.-I. L. F. Treffers over de positie van den Gouverneur als opperbevelhebber over de in Ned.-Indië aanwezige landmacht (art. 42 Regeerings-Reglement). Men heeft hiermede een uiterst moeilijke taak op zijne schouders geladen en het gevaarlijke is, dat er groote kans bestaat, dat degenen die deze hooge functie vervult, niet beseffen zal, hoezeer hem die last te zwaar is. Met voorbeelden uit de krijgsgeschiedenis toont schr. aan, dat het verkeerd is de leiding der operatiën enz. niet geheel in handen te geven van den veldheer (legereommandant). Aan hem moet groter vertrouwen worden toegekend dan aan welk staatsrechtelijk persoon ook. — Prof. A. te Wechel schrijft een artikel „De dalende lijn bij het Boschwezen in Ned.-Indië”, waarin kritiek wordt uitgeoefend op het standpunt van den Directeur van Landbouw in Indië; deze is voor hout-aankap door tusschenkomst van particuliere aannemers, Prof. te W. (en met hem van Ritsema van Eck, Wind, ten Oever, Gonggrijp e.a.) acht eigen (dus staats-) aankap in de houtvesterijen een landsbelang. — De hr. W. Ruinen, archivaris van het Molukken-instituut, geeft het slot zijner verhandeling over sagopalmen en hunne betekenis voor de Molukken. Schr. onderwerpt thans aan eene bespreking: Sago als voedingsmiddel voor de Inlandsche bevolking der Molukken; samenstelling en voedingswaarde; handel in sago-meel en statistieken; de kansen van een industrie voor de bereiding van gezuiverd sago-meel in de Molukken. — Onder het opschrift „Nieuw-Guinea en Java” brengt de hr. P. J. van Houten zijn oud lievelingsdenkbeeld naar voren, het koloniseeren van Nieuw-Guinea met Javanen, uiteengezet in eene Nota, aangeboden aan Z. E. Mr. D. Fock vóór diens vertrek naar Indië.

Overigens de vaste rubrieken: Revue van brochures, tijdschrift- en dagbladartikelen. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie. — Bibliographie voor Oost- en West-Indië.

Ned.-Indië Oud en Nieuw. Juli 1921.

De hr. J. Koning huldigt den hr. K. A. R. Bosscha, den bekenden Indischen theeplanter (eereburger van Bandoeng), die ook op politiek, economisch en intellectueel gebied een goeden naam heeft. Een fraai portret vergezelt het van lof overvloeiend artikel. — Een zeer interessant opstel (zoowel door tekst als illustratie) van contr. P. de Kat Anggelino handelt over bouwwerken op Bali, welke in bouw belangrijk afwijken van de poorten, tjandi's, beelden en pagodes uit den nieuweren tijd; uit geschiedkundig oogpunt vooral is het zeer de moeite waard van het artikel kennis te nemen. — Prof. T. J. Bezemer publiceert een legende over het ontstaan van het meer van Pendjaloe (Tasikmalaja, Preanger-Regentschappen), waarvoor hem de gegevens werden verstrekt door den hr. Ph. de Vletter, die ze ontving van een der nazaten van het oude regentengeslacht van Pendjaloe, zekeren Martawinata.

In de rubriek Boekbespreking vestigt R. M. Noto Soeroto de aandacht op het nieuwe tijdschrift „Djawa”, orgaan van het Java-Instituut.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 27: Oogsteijfers uit Cuba, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Onderzoek van wildhoutbosschen. Practische wenken voor allen, werkzaam bij de exploratie, exploitatie en beheer van wildhoutbosschen, door J. C. Lamster, besproken door Prof. Dr. A. te Wechel. — Ned.-Indische onderwijs- en studiekas gevestigd te Amsterdam, door Mr. G. Vissering. — Ontginning van aardolie-velden in Djambi (Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer). — Handel tusschen Java en Australië over 1919—1920. — Invoer op Java en Madoera. — Kultuurberichten (Katoencultuur op Celebes en de Kleine Soenda-eilanden. — Steun aan noodlijdende cultures. — Klachten over Java-thee in de V. S. van Noord-Amerika). — Kleine mededeelingen (Tentoonstelling van dieroevruchten te Batoe). — Industriële mededeelingen (Een nieuwe steenbakkerij ter Oostkust van Sumatra). — Arbeidsverhoudingen (Vereniging van administrateurs in de bergcultures. — Koeliepensioenen). — Financiële berichten en verslagen. — Literatuur over kina, koffie, rubber, suiker, tabak, thee (opgave van het Kol. Instituut, afd. Handelsmuseum).

Indië. Handboek voor den Indischen nationalist.

Onder dezen titel zal bij den Indonesischen boek- en brochurehandel te Semarang verschijnen een groot werk in 4 kloekke kwarto-banden, op zwaar papier gedrukt, met zaken- en bronnenregister.

Aan het door den uitgever verspreide prospectus ontleenen we het navolgende:

Het eerste geschiedkundig werk over Indië door een Indiër. Wij Indiërs kunnen niet meer beteekenis hechten aan de over ons en over ons vaderland geschreven boeken dan aan meer of minder nuttige naslagwerken omtrent feiten van ge-

schiedkundigen aard. Wij hebben dringend behoefte aan een beschouwing van Indië's historie van Indisch-nationalist standpunt. Niet van de feiten-historie alleen, maar vooral van de geschiedenis der politieke en economische ontwikkelingen. Weinig, wij bieden U zulk een werk aan. De naam van den auteur is de beste waarborg voor het werk. De auteur is Dr. E. F. E. Douwes Dekker. In een woord verklaart hij: „Ik schrijf als Indiër, die ik ben, over Indië, mijn vaderland. In geen enkel opzicht ben ik Europeaan, zelfs Hollander. Dit is een verder niet uit te plaatsen kwestie van innerlijk voelen, niet van bloedmenging. Al unit (al of niet bij leven) van mijne toekomstige dade en hopelijk nog als mede-arbeidend staatsburger van een vrij Indië, erken ik enkel het Indische volk als het volk waaraan ik behoor. Zijn voorouders zijn de mijne.”

Verder geeft het prospectus een uitvoerige inhoudsopgave van het werk dat verdeeld wordt in drie tijdperken. I. 1596—1830. Periode van het kapitalisme. De historische noodwendigheid van eene kapitalistische uitbuitingskolonisatie van Indië door Holland. II. 1830—1908. Periode van het imperialisme. Politiek-psychologische analyse der moderne kolonisatie van Indië. III. 1908 en later. Periode van het Antisocialisme. Waarschijnlijke politieke ontwikkelingsweg van Indië.

Tijdschrift van het Kon. Ned. Aardrijksk. Genootschap.

Dr. N. Wing Easton houdt in het Juli-Nr. een geleerde beschouwing over het ontstaan van den Maleischen Archipel in het licht van Wegener's hypothesen. Voor een niet-kundige is het zeer moeilijk den schrijver te volgen, met een enkele uitzondering, bijv. als hij zegt: „Ik geloof, dat alle eigenaardigheden van den Maleischen Archipel op hoogst eenvoudige wijze verklaard worden door aan te nemen dat hij is komen aandrijven, en wel uit het Zuiden, en vroeger deel heeft uitgemaakt van het zooveel grootere Antarktische Continent.” — Dr. Alb. C. Kruyt publiceert een verslag van eene reis over het eiland Soemba in Sept.—Oct. 1920, uit ethnographisch oogpunt van groot belang. — Onder den titel „Twaalf dagen op Roti” vertelt de hr. W. O. J. Nieuwenkamp in dagboekvorm zijne indrukken van dat eiland. Reproducties van eenige eigenhandige teekeningen van den schrijver vergezellen den tekst. — Kolonel J. J. K. Enthoven, oud-lid van den Topographischen dienst in Ned.-Indië, eerelid van het Kon. Ned. Aardr. Gen., zal 19 Juli 70 jaar worden; de hr. J. van Roon vindt hierin aanleiding enkele momenta uit het werkzame leven van den jubilaris op te teekenen; een mooi portret gaat vooraf. — Verder nog overzichten van voordrachten van den hr. W. D. H. baron van Asbeck over „Suriname, land, volk, verwachtingen” en van Dr. C. J. van der Horst over „Curaçao en zijn bewoners”.

De West-Indische Gids.

Inhoud van de Juli-afl.: Portret van Prof. P. C. Flu (Hoogleraar in de tropische hygiëne aan de Rijks-Universiteit te Leiden, geboren te Paramaribo 11 Febr. 1884). — De voorsluiting der Nederlandsche West-Indische eilanden, door Mr. B. de Gaay Fortman (uitgewerkte en van aantekeningen en afbeeldingen voorziene voordracht, gehouden in de Indische Week te Leiden op 15 Maart 1921). — Het Rapport der Studiecommissie van het Suriname Studie-Syndicaat in der Tweede Kamer, door J. S. C. Kasteleijn en B. J. Klaver. — De oud-gouverneur C. Ley over het rapport van de Studie-Commissie uit het Suriname Studie-Syndicaat. — Rede door gouverneur Mr. A. J. A. baron van Heemstra op 20 Mei 1921 in de Koloniale Staten uitgesproken ter aanvaarding van het bestuur over de kolonie Suriname. — Bibliographie.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

In No. 48 de volgende oorspronkelijke bijdragen. De maaisaai in de theecultuur, door Planter. — Zestig jaren landbouwproeven te Rothamsted (vervolg), door V. — De koffiecultuur op Java. Onderhoud der tuinen, bemesting, heropding, transport, de ziekten en de middelen daarvoor aangewend, door L. A. L. C. — De groentesoorten, haar eigenschappen en de erfelijkheid daarvan in Indië, door Van Uffelen. — Ongeoorloofde verdrachtmaking, door Dr. A. W. Boerman (naar aanleiding van: De waardebeoordeling der meststoffen, door Van Uffelen). — Antwoord van Van Uffelen. De rubrieken cultuur- en landbouwberichten uit andere landen bevatten o.a. Madoera's veestapel, door V. — Katoencultuur in Nederlandsch-Indië, door J. F. Lankamp.

Orgaan van de Ned. Ind. Officiersvereniging.

Hoofdzakelijke inhoud der Mei-afl. Het tekort aan officieren, door H. E. — Waaron Indië een vloot noodig heeft (vervolg), door X. — De naaste toekomst op nationaal en defensiegebied, door F. Treffers. — Verslag van de jaarlijksche algem. verg. op 19—20 April 1921, gehouden te Batavia. — Onze verlofstraktementen, door G. A. Blits. — Brieven uit het Moederland, door een verlofzanger. — Het over het hooger militair onderwijs, door du Graaf.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 14. Huwelijksgebruiken in Indië (vervolg).

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

Oranjebank

Noordeinde 39 - DEN HAAG - Telef. H. 3407.

Handelscredieten, Rekening-Courant,

Deposito's Incasso's,

Spaarbankboekjes rentende 4 pct.

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Gredielvereniging 1853.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 19.500.000.— 25 Kantoren

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20

UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkuis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
W. RIJCKEN Gzn. 211

Indische overzichten, door J. E. Stokvis. II. Aftreden en optreden (van den Gouv.-Generaal). — Minimumloonen. (Socialistische Gids, 1921, bl. 504).

De Katholieken in Indië, door J. Suys. (Kath. Sociaal Weekbl., jaarg. 20 (1921), blz. 145 vgg.).

Schetsen gemeenterecht van Ned.-Indië, door J. A. F. Malens. (Tijdschrift voor administratief Recht, jaarg. 38 (1921), bl. 233).

Het ornament in de Hindoe-bouwkunst op Midden-Java, door T. van Erp. Met ill. (De Amsterdammer, jaarg. 34 (1921), No. 2291).

Javaansche dansen, door H. Borel. Met ill. (De Kroniek, jaarg. 7 (1921), bl. 74 vgg.).

Indische geneeskrachtige steenen, door S. Kalf. (De Natuur, jaarg. 4 (1921), bl. 138).

Suriname.

Onder dagteekening van 12 Mei heeft de wd. Gouverneur aan de Koloniale Staten een gewijzigd ontwerp van de zoogenaamde kweekjesverordening gezonden. Door Gouverneur Van Asbeck werd onder dagteekening van 1 Mei 1916 aan de Staten een ontwerp aangeboden van een verordening, regelende het onderzoek naar de opvoeding en de verzorging van kinderen door anderen dan de ouders, grootouders of voogden. Dit ontwerp vond bij de Staten geen gunstig onthaal. Gouverneur van Asbeck beantwoordde de in het Voorloopig Verslag gemaakte opmerkingen en wijzigde zijn ontwerp op enkele punten.

Bij brief van 3 September 1917 verzocht Gouverneur Staal het ontwerp voorloopig buiten behandeling te laten, ten einde het nader te kunnen overwegen. Hij toch was van oordeel, dat het ontwerp de oorzaak van het kwaad onaangefast liet en hij wilde dit bestrijden voornamelijk door uitbreiding van het onderwys in de districten.

Op 3 April 1920 nam het Surinaamsch Onderwijzersgenootschap een motie aan, waarbij o.m. werd aangedrongen op de regeling van deze aangelegenheid.

Waar de leden van het Surinaamsch Onderwijzersgenootschap, die uit den aard hunner betrekking zooveel in aanraking komen met kweekjes, zoude de wd. Gouverneur zich niet verantwoord achten, wanneer hij tot intrekking van het ontwerp overging.

Het gewijzigd ontwerp strekt om een onderzoek mogelijk te maken naar den omvang van het kwaad. Blijkt hieruit, dat maatregelen noodig zijn, dan eerst zal men deze moeten ontwerpen om het kwaad zelf aan te tasten.

Naar den omvang van het kwaad werd reeds ruim 40 jaar geleden een onderzoek gedaan, waarvan de uitkomst te vinden is in het Verslag over het onderwys in Suriname over 1880. (Zie Koloniaal Verslag 1881. Bijlage H).

In de Encyclopaedie van Nederlandsch West-Indië vinden wij onder het hoofd „Kweekje” het volgende aangetekend: „In Suriname een pleegkind, in den regel een negermeisje. In verreweg de meeste gevallen wordt een kind, meestal een plantagekind, in huis genomen om er dieasten van te hebben; omdat nu meisjes in de huishouding bruikbaar zijn dan jongens, zijn de kweekjes gewoonlijk meisjes. Slechts in enkele gevallen, n.l. wanneer een kinderloos echtpaar de zorg van een vreemd kind op zich neemt, ligt een edeler gevoel aan deze daad ten grondslag.”

Het is te hopen dat de Koloniale Staten deze gelegenheid spoedig zullen behandelen.

In „De West” van 27 Mei en in „Suriname” van 3 Juni vonden wij zeer belangrijke verslagen van interviews met Prof. Leiper, den voorzitter der commissie door de London School of Tropical Medicine naar West-Indië gezonden om de Filaria-ziekte te bestudeeren. Prof. Leiper bezocht Suriname om zich op de hoogte te stellen van de Bilharzia, een parasiet van een zeker soort slakken, die tot het

TAAMS & KEYSER
Bankstraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.
Speciale afdeling Incourante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.
Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
COUPONS. REK.-COURANT.

**NEDERLANDSCHE
HANDEL - MAATSCHAPPIJ**
Geestl. Kapitaal . . . . . f 80.000.000.-
Statutaire Reserve 18.979.250.-
Buitengewone Reserve 22.660.000.-
Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrifte-
lijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. —
Deposito's. — Rekening-Courant. — Administratie van
Effecten en alle andere Bankzaken.
RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S:
Met één jaar opzegging 4 1/2 pCt.
Voor andere termijnen nader overeen te komen.

Algemeen Assurantie-kantoor DE BAS
Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659
Bezorgt U elke gewenschte verzekering
op de billijkste conditiën.
Handel- en Cultuur-Maatschappij
Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 21A
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.
Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan
van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.
Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op
producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Ge-
wassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals:
Textiel-, Papier-, Ijzer- en Staalwaren, Sundries,
Levensmiddelen, enz.
BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Voor **Collectieve Ziekte-Verzekering**
is de aangewezen Maatschappij
de **Centrale-Onderlinge**
Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.
Pletterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE
Ampanan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore,
Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.
Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 43.000.000.

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

Tinmijnbouw, door Ir. J. van den Broek.
... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

Economisch Statistische Berichten.
... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

De Opbouw.
... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

Ten besluite eene opgave van titels:
... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

... (met plaat: Bruid en hoofd van het eiland Nias). —
... (met ill.). — Een eerozaak. Karakterspel in drie be-
... door T. Bronggeest Sr. (vervolg). — Politieele
... (vervolg).

J. M. VAN KEMPEN & ZONEN
Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.
FILIALEN te Weltevreden, Rijkswijk 17; 's-Gravenhage, Plant 2; Rotterdam, Hoofdsteed 26; Utrecht, Coovertstraat 32; Middelburg, Lange Delft 136.

N.V. Autogarage „CITO”
SCHENKWEG 7 - TEL. B. 804
'S-GRAVENHAGE
Luxe Verhuur-Auto's

GENEESKUNDIG ONDERZOEK

vóór het

70

HUWELIJK

Voorstanders hiervan, op het punt van trouwen, kunnen op kiesche wijze hun doel bereiken door als bruidsgeschenk aan te biesen een polis der

NILLMIJ ...van... **1859**

Jaarpremie voor f 5000.- uit te keeren op 65 jaar, of eerder bij overlijden, voor 'n 25-jarige f 106.50

's GRAVENHAGE, Oranjestr. 13, Tel. H 3834
Hoofdinspecteur Veenestr. 1, Tel. H. 1389.
AMSTERDAM, Weteringschans 100, Tel. Z 8793

— HAARLEMSCHE —
BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

BATIK VERVEN

Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
OPGERICHT 1887.

FIRMA TENZER,

Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.

KUNST-SCHILDERSARTIKELN.

Voorwerpen om te Suijden, Branden, Beschilderen, enz.

Dans-Instituut

WEIJNE

vroeger Den Haag

THANS

ROTTERDAM

21 Jonker Fransstraat 21

Aanvang van de privaatslessen 12 September a.s., direct na zijn terugkeer uit Engeland, Frankrijk en Duitschland.

Aanvang van den nieuwen cursus 17 October a.s.

Prospectus op aanvraag.

Adverteeren doet verkoopen.

Hoofdofficier te Breda wil gaarne 1 of 2 kinderen bij zich

aan huis

nemen, bij voorkeur jongens tusschen 8 en 16 jaar. Inlichtingen bij den Secretaris van „Oost en West”, Zandberglaan 10, aldaar.

menschelijk darmkanaal kan doordringen en dan verschillende ziekteverschijnselen te voorschijn roept. Deze ziekte komt o.m. voor in Brazilië, in Fransch-Guiana en Venezuela. Zij is vermoedelijk overgebracht uit Afrika, waar de Bilharzia veelvuldig voorkomt, met name in West-Afrika.

In Demerary is zij tot dusverre niet geconstateerd. In Suriname zijn verscheidene gevallen geconstateerd. In de eerste plaats wenschte nu de heer Leiper na te gaan, waarom deze ziekte wel in Suriname, doch niet in Demerary zou voorkomen.

Op de vraag of professor Leiper de Bilharzia-ziekte een ernstig gevaar achtte voor Suriname, verklaarde hij, dat op dit oogenblik de ziekte geen bijzonder grooten omvang schijnt te hebben in de kolonie, doch dat de omstandigheden voor een uitbreiding dezer ziekte zeer gunstig zijn in ons drassig land, zoodat de zaak zeer zeker de aandacht verdient. Van de onderzochte slakken bleken 5 pct. door de ziekte aangetast.

Gelukkig bezit men thans een afdoend middel tegen deze ziekte. De nieuwste proeven, in Egypte genomen, hebben aangetoond, dat een inspuiting met antimonium een radicaal middel is tegen de Bilharzia ziekte. In meer dan duizend gevallen toegepast, heeft dit middel geen enkele keer gefaald.

Uit proeven bleek, dat de parasiet niet direct door het antimonium gedood wordt. Het middel schijnt dus zekere veranderingen in het menschelijk organisme te weeg te brengen, die het afsterven van den parasiet veroorzaken.

Hierop voortbouwende, achtte Prof. Leiper een nader onderzoek van belang voor het filaria-onderzoek. Hij wil de uitwerking van het antimonium nader bestudeeren, omdat hij de mogelijkheid niet uitgesloten acht, dat tegen de filaria eveneens een middel kan worden toegepast, dat de kiemen der ziekte niet rechtstreeks aantast, doch indirect de kiemen vernietigt.

„Wordt — aldus besluit „De West”, het persgesprek — dit vermoeden bevestigd en alzoo een middel gevonden om het ziekteproces bij lijders aan filaria te stuiten, dan zal de commissie Leiper een onschatbaren dienst bewijzen aan de bestrijding van een der grootste geesels der West-Indiën!”

De rede over „de infectieproef in de phytopathologie”, door dr. Gerold Stahel op 1 Juli te Wageningen gehouden bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt aan de Landbouwhoogeschool, is in druk verschenen bij H. Veenman (te Wageningen).

Aan het slot van zijn voordracht zeide, de hoogleeraar, zich wendende tot enkele Surinaamsche planters onder zijn gehoor:

„Een bijzonder groot genoegen is het voor mij, vandaag ook twee Surinaamsche planters onder mijn hoorders te mogen zien. Hoe dikwijls zijn wij met elkander door de plantages gewandeld en hoeveel heb ik van u omtrent de tropische cultures en het plantagebedrijf mogen leeren!

Het was mij altijd een groote voldoening te zien, hoevelen uwer de ziekten in de cultures met zoo veel voortvarendheid en nauwgezetheid bestrijden. U heeft door 't zorgvuldig toepassen van de aangeraden bestrijdingsmethoden getoond, dat de krulotenziekte, die de cacao-cultuur in Suriname onmogelijk scheen te maken, in de praktijk afdoende en goedkoop te bestrijden was.

Bij het selectiewerk heb ik het vooral aan uwen steun te danken, dat het mij is mogen gelukken, dezen arbeid zoover te brengen, dat u over niet te langen tijd de nieuw aan te leggen velden met geselecteerd plantmateriaal kunt aanleggen. Met klem raad ik U aan, met dezelfde belangstelling als tot dusverre dit werk te vervolgen, opdat U daarvan zoo spoedig mogelijk geheel en al partij zult trekken.

Oprecht leed doet het mij, dat uwe plantages nu weer zoo een ernstigen crisistijd moeten doormaken om welke reden nu reeds verscheidene plantages hun bedrijf hebben moeten staken. Dit doet mij niet alleen leed, voor U, planters, maar ook voor geheel Suriname. Met zijn tegenwoordige bevolking van

ZOO JUUST ONTVANGEN:

Parakan Salak Thee,
kwaliteit en prijs als vóór den oorlog,
30 cent per pond.

VERRIJGBAAR BIJ
F. C. DE BRUYN
DANCKERTSTRAAT 43. - TELEF. 3331

— SCHRIFTELIJKE KNIPCURSUS —

Door een geroutineerd Coupeur, met meer dan 20-jarige praktijk (oud-leerling van de wereldberoemde „Professeur de Coupe” A. NERLING te Brussel) worden systematisch schriftelijke lessen gegeven (ook naar Indië) ter bekwaaming in het geven van een chique coupe aan Uw Dames- of Heeren- en Kinderkleding. Prijs 13 lessen f 12.-, per geheele cursus slechts f 45.- (vooruitbetaling). Vraagt uitgebreide prospectus aan INSTITUTE VOOR SCHRIFTELIJKE LESSEN, Kapelstraat 3, APELDOORN. Na gunstig afgelegd examen wordt prachtig diploma uitgereikt.

slechts 100.000 zielen, zal Suriname de armlastige kolonie blijven, die het nu reeds sinds langen tijd voor Nederland is. Slechts door een zeer belangrijke vermeerdering van de bevolking, door middel van immigratie kan deze kolonie tot meerdere waarde worden gebracht.

Alleen een bloeiende groote landbouw kan door het aanvoeren van groote hoeveelheden werkvoork het bevolkingsvraagstuk op een eenigzins economische wijze oplossen. De kleine landbouw komt hiervoor niet in aanmerking, deze is daarom op het oogenblik van weinig betekenis voor de toekomst van het land.

Het Suriname-vraagstuk is een vraagstuk van den grooten landbouw.”

Wij lezen in de „Arnhemse Courant” van 7 Juli:

„In het gebouw „Irene” werd gisteravond tusschen de films door opeens tot verrassing der volle zaal een mooie foto op doek gebracht van de aankomst te Paramaribo van Z.Exc. den Gouverneur van Suriname Baron van Heemstra en zijn familie. Op den achtergrond is duidelijk een deel van het stoomschip te zien, waarmee de reis werd gemaakt. Het gezelschap is op weg naar het Gouvernementshuis.

Met luid applaus werd deze foto begroet, die ook de volgende avonden zal worden vertoond.”

Curaçao.

Benoemd is tot gouverneur Mr. N. J. L. Brantjes, advocaat-generaal bij het Gerechtshof te Amsterdam. De heer Brantjes is 47 jaar. Gepromoveerd in 1898, werd hij in 1903 benoemd tot adjunct-militair bij den kriegsraad te 's-Hertogenbosch en ging later over bij het Openbaar Ministerie der civiele rechterlijke macht. Sinds 1918 bekleedt de heer Brantjes zijn tegenwoordig ambt.

Interregnum. De nieuwe Gouverneur.

Bij het heengaan van den vorigen gouverneur was zijn opvolger reeds aangewezen en alleen omdat de heer Helfrich zich op het departement nog wilde werken in de koloniale aangelegenheden, verlieten er eenige maanden van tusschenbestuur. Sinds 25 Juni l.l. berust thans weder de waarneming van het gouverneurambt bij den ondervoorzitter van den Raad van Bestuur. Twee weken na het vertrek van gouverneur Helfrich is nu de benoeming tot gouverneur van Mr. Brantjes gevolgd. Ook deze dignitaris zal zich nog wel op de hoogte willen stellen van een en ander en zoo staat weer een vrij langdurig interregnum voor de deur.

Wij zouden het betreuren wanneer niet het mogelijke gedaan werd om deze periode te bekorten. Van den waarnemenden gouverneur kan weinig meer verwacht worden, dan dat hij de loopende zaken afdoet. Krachtig initiatief kan niet geëischt worden. En de kolonie verkeert juist nu in meer dan één opzicht in een tijdperk van overgang. Belangrijke vraagstukken moeten opgelost worden, wie zal daaraan willen beginnen zonder zekerheid, dat zijne aanwijzingen zullen gevolgd worden door hem, die straks de bestuurstaak zal overnemen? Er is wel geen periculum in mora in den zin, waarin men gewoonlijk die uitdrukking gebruikt, maar er moet nog veel voorbereidend werk verricht worden alvorens met het uitstippelen der nieuwe lijnen kan worden begonnen.

Het heeft onze aandacht getrokken, dat de pers in ons land zich zoo weinig met deze vacature heeft bezig gehouden. In de Indische editie van De Mombode van 24 Juni l.l. vonden wij een lezenswaardig artikel over „het ontslag van Gouverneur Helfrich”, waarin deze geschetst wordt als „een man, begaafd met rijke talenten, nieuwe idealen, frisschen moed, onbreekbare werklust, stalen energie, onbuigzame wilskracht, volhardend doorzettingsvermogen, die zijn geestesgaven dienstbaar heeft gemaakt aan het

LENSVELT NICOLA

Den Haag Holland

Beschuit en Roggebrood
voor export.

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS
LEIDEN - HOLLAND

Buitengroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Verantwoordelijken aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONNEN
GROENMARKT 27
TELEFOON No. 2512

□ □ DROGERIEN □ □ CHEMICALIËN □ □
□ DEPOT DER MEEST BEKENDEN BINNEN- □ □
□ □ EN BUITENLANDSCHE SPECIALITEITEN □ □

groote zekerheid op 800 of nog méér.
Wat is hun bestaan en hoe gaat het hen in Amerika?

Bijna allen zonder uitzondering zijn varensgezellen. Meen echter niet, dat hun leven hier zoo onbezorgd en vroolijk is als men wel eens zegt. Het idee van „easy money making” verdwijnt al heel spoedig na een paar weken verblijf in Uncle Sam's land.

Een Curaçaoënaar heeft hier vooral met twee moeilijkheden te kampen. Vooreerst zijn kleur en tweedens de Engelsche taal.

Daar zijn nog veel stoomvaartlijnen, die geen kleurlingen voor bemanning hunner schepen willen aannemen, zoodat, niettegenstaande de Curaçaoënaars hier als goede zeelieden bekend staan, het hun toch dikwijls moeilijk valt om werk te vinden. Zij leven hier tamelijk geïsoleerd, zoodat zij weinig omgang houden met andere vreemdelingen. Men vindt ze bijna altijd in groepjes bij elkaar. Er is hier een „poolroom” (een soort biljartzaal), die aan een Curaçaoënaar behoort en dan ook uitsluitend door hen bezocht wordt. Zoo zijn er ook twee restaurants, waar men „funchi coe boonchi en soppi di piscar” of andere eigenaardige Curaçaoësche kost kan bekommen. „The Latin American” en „West Indian Restaurant” behooren eveneens beiden aan Curaçaoënaars.

Op het oogenblik (20 Mei) is de toestand voor hen zeer ongunstig, daar er hier een zeemansstaking is, zoodat er bijgevolg door velen hunner armoede wordt geleden. Ja, als „Shon Fia” niet tegelijk met de Curaçaoënaars naar hier was overgekomen, zouden velen zelfs onder den blooten hemel moeten overnachten.

Veel goeds moet ik van hen zeggen. Niettegenstaande op Curaçao dikwijls het tegendeel beweerd wordt, leven zij hier, volgens de ondervinding die ik hier opgedaan heb, volstrekt niet verkwistend en zijn zij immer bereid elkander te helpen.

Onder alle Curaçaoënaars heb ik er maar drie gevonden, die Amerikaansch burger geworden zijn. En volgens hun zeggen waren zij hiertoe verplicht om vergunning te verkrijgen een restaurant of slaapstee te openen.

Bijna allen verlangen weer terug naar hun „dushi Curaçao”, als daar maar wat meer te verdienen was.” (A. d. C.)

Korte Berichten.

Wij vernemen, dat zoowel kapitein Van Roggen, commandant der troepen in Curaçao, als kapitein Bierman, zijn voorganger, thans in Suriname, bevorderd zijn tot majoor. Voor eerstgenoemde zou dit gepaard moeten gaan met ontheffing uit zijne tegenwoordige functie van commandant. De officier van gezondheid luitenant Henriquez, zou ontheffen zijn van zijne detachering bij de Koloniale reserve te Nijmegen.

Indië en het verwaarloosde kind.

In de rubriek „Huisgezin en Maatschappij” van *Het Vaderland* schrijft E. d. B. o.m.:

Den eersten Januari 1918 is in Nederlandsch-Indië een Nieuw Wetboek van Strafrecht ingevoerd, waarin den rechter de bevoegdheid wordt gegeven, minderjarigen, die zich aan een strafbaar feit hebben schuldig gemaakt, ter beschikking van de regering te stellen, opdat zij tot hun meerderjarigheid in een lands-opvoedingsgesticht geplaatst, of toevertrouwd zullen worden aan een bijzonder persoon of vereeniging.

Daardoor is de dwangopvoeding ook in Ned.-Indië bij de wet geregeld, wat voor de geschiedenis van Insulinde van groote beteekenis is en verstrekkende gevolgen zal hebben. Want hierdoor is gebroken met het verouderde systeem, dat het overtredende kind beschouwde als een misdadiger en ook als zoodanig berechtte. Het nieuwe inzicht in de opvoedkunde heeft, zij het ook laat, zijn intrede gedaan en zij, die de verantwoordelijkheid er voor dragen, toonden moed te hebben, door tegen de sleur in te durven gaan.

Fabriek van 144
FORNUIZEN
met toebehooren voor Hotels, Restaurants, Gasthuizen, enz.
SCHREVENINGEN
Fab. P. J. MEIJER & ZONNEN Wassenaarsteeg 1, 3, 5, 7
Hollandsche Fabriek

gemeen belang en van zijn bezieling in anderen helte over te storten; een man, die volgens eerlijk weten steeds trachtte boven de partijen te staan.” Maar ter oriëntering van hen, die deze gewichtige betrekking zouden willen aanvaarden na hem, laten wij nimmer iets. Men heeft niettemin in Brantjes iemand bereid weten te vinden, wiens gewoondig ambt, hij moge dan geen bestuursambtenaar geweest zijn, gegronde hoop geeft, dat de vermaate verantwoordelijke bestuurstaak bij hem bekwame handen gelegd is. Het Juli-nummer van *De West-Indische Gids* bevat een artikel over „de vooruitgang der Nederlandsche West-Indische landen”, eene uitwerking van eene reeds eerder aangekondigde lezing op de Indische week te Amsterdam over dit onderwerp, waarin wij veel vinden van alles, wat in dezen tijd voor de kolonie van belang is. Nu wij deze waardevolle periodiek hebben, laten wij nog eens de nadruk gevestigd op het belang van ieder — ook vooral in de kolonie — die op allerlei wijze kan bijdragen op het verlevendigen van de belangstelling, hierin niet achterblijve. Gouverneur Brantjes heil!

De Salarisherziening.

Men maakt ons opmerkzaam op eene onvolledigheid in ons eerste bericht over de salarisherziening, die betreft de leden van het hof van justitie. De Gouverneur heeft meegedeeld, dat deze ambtenaars zullen worden gelijkgesteld met die van schaal 19 der „bezoldigingsregeling 1921”; d.i. gebracht op een salaris van f 5640 tot f 7200 voor niet gezinshoofden en van f 6600 tot f 8400 voor gezinshoofden, terwijl de voorzitter en procureur-generaal hetzelfde college zullen worden gelijkgesteld met de directeuren van de openbare werken en van den openbaren gezondheidsdienst, den gouvernementssecretaris en den inspecteur van het onderwijs en gebracht op een salaris van f 6600 tot f 8100, resp. f 7560 tot f 9300. Voor zoover academisch op daarmee gelijk te stellen wijze opgeleid, zijn de laatste salarissen echter f 8500 tot f 10.000, resp. f 9460 tot f 11.200. Dit zou dus in de eerste plaats er toe leiden, dat een lid van het hof, om ons tot de aanvraagssalarissen der gezinshoofden te rekenen, met f 2860 minder gehonoreerd wordt dan de president en de procureur-generaal. Waar de ongelijkheden der leden van het hof van justitie de laatste jaren belangrijk toegenomen zijn, en van den president en den procureur-generaal zoodanig juist verminderd, kan eene dergelijke onbillijkheid niet bedoeld zijn. Ook zou de onbillijkheid tegenover de raadsheeren in vergelijking met andere genoemde hoofdambtenaren, indien gehandhaafd, in dezelfde mate nog onbillijker zijn, dan wij ons voorstelden, als onze zegsman gelijk heeft. Waarbij nog dit komt, dat voor de leden der rechterlijke macht in de kolonie niet alleen academische opleiding vereischt is, maar, als wij ons niet vergissen, bovendien nog een bepaalde minimumtijd en een zeker aantal promotiejaren geveerd moet. De bedoeling zal dan ook wel minstens deze zijn, dat voor de leden van het hof bestemd zijn salarissen van schaal 19 + de f 1900.—, die „Bezoldigingsregeling” ook elders voor academische opleiding toekent. Maar ook dan nog achten den voorrang aan de genoemde directeuren, secretaris en inspecteur verleend, ongemotiveerd. Het zal ons niet onwaarschijnlijk, dat de nieuwe gouverneur, zelf lid der rechterlijke macht, er even zoo aan denken zal.

Curaçaoënaars in New-York.

Aan een belangstellend lezer van ons Blad in New York verzochten wij eenigen tijd geleden, eenige gegevens te verzamelen omtrent bovenstaand onderwerp, waaraan deze gewillig voldeed en ons verzoekt met de volgende voorloopige bijzonderheden te antwoorden:

Niemand zou verwachten, dat er in New York veel Curaçaoënaars wonen als hier in werkelijkheid zijn. Voor zoover ik na nauwkeurig onderzoek kon kunnen nagaan, schat ik hun getal met vrij

Een keurig,
zeer gewild,
tevens praktisch

CADEAU
VOOR DAMES

IS
François Blom's
Moderne Kookkunst

VERZAMELING

VAN
uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijsen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM
100 Afbeeldingen
van Opgemaakte Schotels

EN EEN
ALPHABETISCH REGISTER

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE
op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889 en 's-Gravenhage 1892 en met het Eere-Diploma op de Tentoonstelling te 's-Gravenhage 1905.

Ingenaaid f 4.- In linnen stempelband f 5.-
Verkrijgbaar in den Boekhandel en bij de Uitgeefster de N.V. TEN HAGEN, Den Haag.

Firma L. J. C. BOUCHER
Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel
's-Gravenhage - Noordeinde 64c
Specialiteit: voor het samenstellen van Leesportefeuilles
Advertentie-Bureau

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZONN

Telefoon H. 1880 en H. 3331

Waldeck Pymontkade 88 • Den Haag

Stookt onze
1^e soort
Turfbriketten

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuijstraet 332 (Duinoord), Den Haag. 188
Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZONN
Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage
Hoofdkantoor: Amsterdam
Filiaal: Arnhem
Filiaal: Gorinchem
Hoofskerkstr. 1a Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
Tel. H. 3493. Intere. Tel. 339. Tel. 288. Tel. 61.

Prijscouranten worden
op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

N.V. MEUBELFABRIEK
V/h LE COINTRE & CO.

Armeublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

Wed. G. STREITWOLF

Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM“

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

De bezwaren, die werden opgeworpen, zijn niet gering geweest. Gouverneur-Generaal van Limburg Stirum en de directeur van Justitie, mr. H. J. Scheuer zijn het, aan wie het nieuwe Instituut voornamelijk te danken is en die de grondslagen hebben gelegd van het tucht- en opvoedingswezen in Indië, al mag niet worden vergeten, dat op dit gebied particuliere vereenigingen reeds voorbereidend werk hebben verricht en dat mr. F. M. G. v. Walsem, wien de organisatie van dezen nieuwen tak van dienst is opgedragen, een krachtige steun is geweest.

Als eerste daad werd het bedelaarsgesticht te Semarang verbouwd in een Landsopvoedingsgesticht, dat reeds den eersten Maart 1918 in gebruik is gesteld. Kort daarop heeft de Directeur van Justitie het plechtig geopend.

Het is wel jammer, dat de 3 hoofdpersonen niet hebben kunnen medewerken om deze zaak tot bloei te brengen. De Gouverneur-Generaal is afgetreten en de heeren Scheuer en van Walsem zijn beiden met verlof naar ons land teruggekeerd.

In „Maatschappelijk Hulpbetoon“ schrijft jhr. mr. A. J. Relhaan Macaré, dat deze twee vervangen zijn door anderen, waarvan het niet zeker is, dat zij de noodige kennis, volharding en toewijding zullen bezitten om het hoofd te bieden aan de niet licht te tellen bezwaren, waarop de consequente toepassing der beginselen van de kindervelten ongetwijfeld in Indië zal stuiten. Bezwaren, die alleen mannen zullen kunnen overwinnen, die zóó diep doordrongen zijn van de overtuiging, Indië een dienst te bewijzen, door deze beginselen ingang te doen vinden, dat zij elke moeilijkheid kunnen oplossen.

Zooals te begrijpen is, heeft ook voor dit instituut het voortdurend wisselen van ambtenaren een nadeel. Het pas in de koloniën opgerichte Pro Juventute ondervindt het in niet geringe mate. Maar toch — onoverwinnelijk is het bezwaar niet.

Een lid van Pro Juventute te Medan, mejuffrouw G. Andraea, heeft in bovengenoemd blad uiteengezet wat particulieren en wat de regering ten bate van het verwaarloosde kind hebben verricht.

Tot goed begrip hiervan moet men in het oog houden, dat ontzetting uit de ouderlijke macht er alleen kan geschieden, wanneer ouders of voogden opzettelijk deelnemen aan een misdrijf met aan hun gezag onderworpen minderjarigen, of een bepaald misdrijf plegen jegens hen. Ouders, die de opvoeding van hun kinderen schromelijk verwaarloozen, kunnen dus niet uit de ouderlijke macht worden ontzet. Wel kunnen, zooals we straks schreven, kinderen, die reeds tot misdrijf zijn gekomen, ter beschikking worden gesteld tot het 21ste jaar.

Als de rechter tot straf veroordeelt, dan wordt het maximum der hoofdstraf met een derde verminderd.

Doodstraf mag niet worden opgelegd en gevangenisstraf tot hoogstens 15 jaar.

Het eerste opvoedingsgesticht te Semarang is bestemd voor jeugdige wetsovertreders. Maar ook voor kinderen, die de ouders niet baas kunnen worden, is er plaats. Het is te begrijpen, dat Pro Juventute voor deze kinderen liever een particuliere inrichting uitzoekt, waar een minder strenge geest heerscht.

Hoezeer het noodig was, dat de wet hier hielp, kunnen eenige cijfers aantoonen. In 1906 is een onderzoek ingesteld, waarbij bleek, dat meer dan 7000 jeugdige Inlanders met den strafrechter in aanraking waren gekomen en slechts 20 daarvan zijn opgenomen in een verbeterhuis, omdat er geen plaats was. Natuurlijk voorziet het gebouw te Semarang bij lange na niet in de behoefte. Een tweede landsopvoedingsgesticht zal weldra in Medan in gebruik worden genomen en ook zal wel spoedig tot de laatste plaats bezet zijn.

Tot voor eenige jaren voorzagen particuliere instellingen, met gouvernements-subsidie, in de opvoeding van het misdadige en verwaarloosde kind.

Een eerste plaats nam de stichting te Magelang in, van den heer van der Steur, den nobelen man,

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN

Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-KONG, SOERABAYA, KOBE en SAN FRANCISCO.

Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch-Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN

(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

die in geheel Insulinde en in het moederland bekend staat als Pa van der Steur. Bij hem vinden bijna zeshonderd kinderen verzorging, grootendeels Indo-Europeaanen. Het gouvernement betaalt voor ter beschikking van de regering gestelde kinderen per maand een zeker bedrag, doch zeer velen komen ten koste van de algemeene liefdadigheid.

De particuliere inrichtingen blijven naast de opvoedingsgestichten bestaan. Zoo heeft het genootschap voor In- en Uitwendige Zending eenige gestichten in Soekaboemi, n.l. een voor groote jongens en een voor groote meisjes. Het Leger des Heils heeft gestichten voor oudere meisjes en vrouwen in Weltevreden en Semarang, in Bandoeng een voor kinderen.

Niet in al deze inrichtingen kunnen verwaarloosde Inlandsche kinderen worden verpleegd. Dezen gaan dus, voor zoover ze niet in gezinnen plaats vinden, naar het Landsopvoedingsgesticht. Wel neemt het Leger des Heils Inlandsche kinderen op in de Landbouwkolonie te Kalawara op Celebes en ook de zending in Salatiga wil ze gaarne opvoeden in haar Witte Kruis-kolonie.

Het Rijksopvoedingsgesticht te Semarang bestaat nog te kort, dan dat reeds over de resultaten van de dwangopvoeding een oordeel kan worden uitgesproken. Naast vele teleurstellingen kan men bij de particuliere inrichtingen ook van veel succes spreken.

Mej. Andraea heeft vernomen, dat eenige pupillen na hun intrede in de maatschappij rijk zijn geworden en het ver hebben gebracht. Anderen verdienen als goede huisvaders voor hun gezin den kost en leiden een eerlijk bestaan. Zij twijfelt niet of deze inrichtingen moeten veel goeds tot stand brengen, daar alles wat men in een Inlandsch gezin in den regel juist niet leert, hier den kinderen wordt bijgebracht, als orde, netheid, plichtsbef en vooral zin voor waarheid en eerlijkheid. Zij is overtuigd, dat de jeugdige overtreder zulk een inrichting in de meeste gevallen als een beter mensch verlaat dan hij vóór zijn binnentreden was.

Het gesticht te Semarang was niet bepaald een ideale inrichting, maar daar er kort dag was, had men niet de gelegenheid een nieuw te bouwen. Grote keus in bestaande huizen was er ook niet. En zoo bleek het gebouw, tot dusverre gebruikt voor bewaarplaats van bedelaars en zwerfers, het geschiktst voor een tijdelijk opvoedingsgesticht.

Het had een somber aanzien, maar door de verbouwing van het front en uitbreiding met den kleinen voorbouw is het ijzeren traliehek, dat den toegang tot het hoofdgebouw afsluit, bijna geheel aan het oog onttrokken. Al ontbreekt er nog veel, er is nu toch veel verbeterd.

De verpleegden ontvangen onderwijs in lezen, schrijven en rekenen en voorts in timmeren, kleermaken en vlechten. Later zullen hieraan nog smeden en typen toegevoegd worden.

De bezwaren zijn bij ons geringer dan daar, want men te worstelen heeft met groote verschillen in aard, godsdienst en taal der verpleegden. De bevolking van Java alleen telt omstreeks 35 miljoen ingezetenen, waaronder 34½ miljoen Inlanders en slechts ruim een half miljoen Europeaanen, Chineezen, Arabieren, Japanners en vertegenwoordigers van andere nationaliteiten.

Van deze bevolking kwamen in 1906 ruim 7000 jeugdige personen met den strafrechter in aanraking.

Aan toevoer van de Landsopvoedingsgestichten zal het dus voorloopig niet ontbreken!

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.

Het beklimmen van de Mount Everest.

De expeditie onder kolonel Howard Bury, ter verovering van de naakte rotstoppen van den hoogsten berg op aarde, is op weg en heeft hare eerste berichten gezonden.

De eerste tocht ging van Darjeeling naar Pashoke. Eerst door dichte eikwouden. Elke boom was bedekt met mos en varens. Dan voorbij theeplantages. De Teesta-vallei mont uit door een wonderweelde van plantengroei. Bij Lovers

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)
 THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuysstr. DEN HAAG TEL. B. 1111

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
 Handel in Paarden Luxe Stands en Boxes
 Tonneaux beschikbaar
 Dir. J. W. v. d. GUN.

andere reden niet meer welkom mogen zijn. Geen der twee partijen zal vredesverdragen of andere internationale overeenkomsten erkennen, aan de andere partij door geweld opgedrongen. De regering te Moskou stelt in 't bijzonder vast, geen internationaal verdrag, Turkije betreffende, te zullen erkennen, als 't niet door de Nationale vergadering van Turkije erkend is.

In artikel II wordt de afstand van de petroleumstad Batoem met omgeving aan de Georgische Sowjet-republiek bevestigd.

Het volgende artikel deelt Nachitchow, als een autonoom onderdeel, aan de Sowjet-republiek Adzerbeidsjan toe.

Artikel IV spreekt uit, dat er overeenstemming is tusschen enerzijds den nationalen strijd tot bevrijding der volken van het Oosten en anderzijds een strijd der arbeidende bevolking van Rusland om een nieuwe sociale orde.

Partijen kennen aan deze volken het recht toe op vrijheid en onafhankelijkheid en op het kiezen van een regeeringsvorm, in overeenstemming met hunne wenschen.

In artikel V wordt het Bardanellen-vraagstuk behandeld. Ter verzekering van het vrije handelsverkeer zal een speciale conferentie der kuststaten een definitieve regeling ontwerpen; deze mag aan de volledige soevereiniteit van Turkije, aan de veiligheid van dit land en van Konstantinopel geen afbreuk doen.

Door artikel VI worden de verdragen door de vorige regeeringen gesloten nietig verklaard. In 't bijzonder verklaart de Sowjet-regering Turkije vrij van alle geldelijke en andere verplichtingen, berustende op vroeger met de Tsaristische regering gesloten verdragen.

Dan zijn er verder bepalingen betreffende het wederkeerig verlenen van hulp bij pogingen tot omverwerping van het staatsgezag in een van beide landen, alsmede betreffende het herstel der normale betrekkingen en de particuliere rechten der burgers.

Ternauwernood is dit verdrag openbaar gemaakt, of geruchten spreken van een verstoring der goede verstandhouding tusschen Angora en Moskou. En naar gelang men 't eene dan wel 't andere wenscht, hecht iedereen of aan de overeenkomst, of aan de slechte verstandhouding, geloof en bouwt er verwachtingen op.

Die tweeslachtigheid blijft 't beeld van de geheele politiek van 't nabije Oosten; alle maatregelen berusten op een ja en nee, tegelijk uitgesproken ter beantwoording van elke daarmede verband houdende kwestie.

Laat ons al dadelijk tegenover die nauwe aansluiting bij Moskou in weinig vriendelijke stemming tegen de entente, de afvaardiging van Bekir Sami Bei naar Rome en Parijs stellen. De keuze en de aanvaarding van dezen gezant is zelf ook al een voorbeeld van draaijerij. Hij vertegenwoordigde de Kemalisten op de bekende Londensche conferentie. Zijn daar aangeknoopte relaties, die de geallieerden zeer verblijdden, werden te Angora gedesavouéerd, zoodat hij als commissaris moest aftreden. Maar nu is hij toch aangewezen om op de gedesavouéerde toezeggingen te gaan voortbouwen. De toelag is vermoedelijk, Italië en Frankrijk te laten doorgaan met het terugtrekken van de troepen uit Klein-Azië en Cilicië en de regeeringen dezer landen zijn verheugd zich zoo bij de neus te laten nemen. Briand wist er dadelijk een credit van 280 miljoen fr. door los te krijgen.

Twee aan Bekir Bei toegevoegde Turksche diplomaten hebben vóór hun vertrek uit Konstantinopel, waar zij met 't Kabinet Tewik pacha conferéerden, een officieele verklaring uitgegeven, die al heel weinig te rijmen is met den toon der Angora-Moskou-overeenkomst van 16 Maart. De overgrote meerderheid in Anatolië erkent zonder aarzelen, dat Turkije de hulp van de Europeesche mogendheden noodig heeft; de dag naderi, waarop een betere verstandhouding tusschen Turkije en Europa aan 't licht zal treden, zoo heet het o.m. in die proclamatie.

Dan is in Konstantinopel een Bolsjewistische samenzwering ontdekt tegen de vreemdelingen, waaraan Angora niet vreemd zou wezen.

Kemal pacha vroeg om een onderhoud. Generaal Harington werd daarvoor bestemd. Kemal pacha beweerde dat door de geallieerden om 't onderhoud gevraagd was en stelde aanmatigende eischen. De toezeggingen uit Europa sloegen weer in eens in verontwaardiging om.

Stond men al lang op 't standpunt, dat er eigenlijk vrede met Turkije was, nu herinnert men zich dat 't verdrag van Sévres niet geratificeerd is, zoodat er eigenlijk nog oorlog is. De krijgsgevangenen zijn ook nog niet losgelaten.

Is 't waar, vraagt men in 't Britsche Lagerhuis, dat een smaldeel naar de Straat van Konstantinopel gaat? Wel zeker, antwoordt Chamberlain, maar uitsluitend als oefentocht. Mocht er iets gebeuren, dan zou men zich natuurlijk moeten verdedigen.

Een goede oplossing is, zegt men, alleen mogelijk als Frankrijk en Engeland eensgezind een lijn trekken en zij verschillen zoówat over alle punten in de kwestie: hulp aan Griekenland; sympathie voor emir Feisoel, koning van Irak; optreden ter zee; invloed en vaste voet in Konstantinopel; verhouding van Konstantinopel tot Angora.

M. VISSER,
 voorb. A. J. ROESBARD.

Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.

Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
 REPARATIE-INRICHTING.

**BALANSCONTROLE
 BELASTINGZAKEN
 INRICHTEN EN CONTROLEEREN
 VAN ADMINISTRATIES**

H. A. VERHEIJ

LID NEDERLANDSCHE BOND VAN ACCOUNTANTS

VONDELKERKSTRAAT 17

TEL. Z. 3603 AMSTERDAM

**Naamlooze Vennootschap
 L. P. Smulders'
 Meubelfabriek**

Tolbrugstraat 11
 BREDA

Behangerijen
 Stoffeederijen

**TAPIJTEN EN
 GORDIJNEN**

**Koninklijke West-Indische Maildienst
 Amsterdam**

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haiti.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. Krul

Salon de Rafraichissements 185

NOORDEINDE 44

DEN HAAG

ATTENTIE! Leg dit nummer niet ter zijde, lees het en zend het daarna aan een Uwer kennissen die nog geen lid is als een aansporing om tot het lidmaatschap der Vereeniging „Oost & West“ toe te treden.

van de Teesta-rivier was de expeditie, die zich naar top van het Himalaja wendt, 6000 voet gedaald van gadering gerekend. Zij had dan weer een inspannenden van 3000 voet naar Kalimpong, andermaal door uitwachte wonden, druk bevolkt met apen. Rijstvelden en aanplantingen onderbraken 't woeste terrein. Dit ge- der reis werd bemoeijlikt door bijna onafgebroken, alles heendringenden regen.

op en neer gaan bleef ook daarna aanhouden. Bij den aangenamen marsch naar Pedong volgde op 3000 voet 2000 voet dalen. 't Ging als door een haag van reukende palmen, zoo mooi als nergens elders te vinden door de regeering beschikbaar gestelde muilezels vielen. Elken dag vielen er uit, zoo verzwakt, dat zij zelfs belast konden worden meegenomen.

reis van Pedong naar Rongli liep door het vruchtbare van Sikkim, waar rijst- en maïsvelden van welvaart ge- De bewoners tooveren met bloemen in kleeding, en tuinen. Was 't geen straf in die mooie streek een moeten rusten, toch was dit een tegenvaller, daar de halting der muilezels er de oorzaak van was.

Sedonchen bereikt te hebben, bleek 't dat de dieren een belemmering voor de beweging zouden worden. werden in die streek geocfende muilezels en ponies werd: de regeeringsmuilezels bleven hier achter. Dit al de moeilijkheden aan de organisatie van een der- onderneming verbonden. Het transport leek verzekerd bleek dit nu al bij 't begin der expeditie (5e dag) aller- te zijn. Ware plaatselijk hierin niet te voorzien ge- dan zou 't geheel tot staan zijn gebracht. Voor de die- de streek zelf is 't dragen berg op en af geen onge- inspanning. Toch werd de weg lastig. Het te volgen pad steinig en ongelijk, evenmin geschikt voor rijden als voor De regenstroomden hadden alles wat niet vast zat opvoeld. Hier voegde zich de plaag der bloedzuigers die mensch en dier bloedsporen op 't pad deden achter-

Sedonchen tot Onatong moest 5000 voet gestegen over een afstand van 8.5 mijl. Men kwam er in een land van rhododendrons. Een maand te voren was daar pas verdwenen.

24en Mei werd het op 12000 voet gelegen dorp bereikt. De plaats hield haar reputatie van regen- hoog; het goot er onafgebroken zoolang als de tocht- en er waren. Het is de uiterste halte aan deze zijde delepla op het pad der muilezels- en ponieskaravanen Tibet. Men ontmoette dan ook honderdtallen van die- met balen wol beladen.

volgenden dag werd op 14300 voet de Sikkim-Tibet- overschreden en daalde men weer 5000 voet in de vallei. De plantengroei heeft daar veel overeen- met dien in Europa. Het hooger gelegen gedeelte der telling is vrijwel onbewoond. Voorbij den vervallen af- maar met tolkantoer begint het vruchtbare, rijkbe- land, waar vele producten, die wij in Europa ken- verbouwd worden. Steenen en houten huizen, meest twee verdiepingen, hebben veel overeenkomst met de enen in Tirol, al zijn ze veel kleurrijker.

Sew Yatung woont een Britsch handelsagent en is een -Indisch detachementje van 25 man gelegerd. De be- ligt er zoo tevreden en rustig, dat 't benijdenswaar- als men aan de elders heerschende toestanden denkt. Yatung werden de draagdieren omgewisseld. Te Galinky groot klooster gebouwd, dat nog niet ten volle vol- is. Dit werd bezocht, evenals een oud klooster te Ook in deze samenleving dringt bij velen de behoefte op, om zich in afzondering geheel aan godsdienstige bezinning over te geven.

als bergen en dalen elkander afwisselen, zoo gaat 't ook aardbepaling. Met het opnieuw bergopwaarts gaan verdunde de omgeving weer vrij snel in karakter. De stevige boomen namen weer de overhand. Naar ge- Phari meer genaderd werd, waren boomen en struiken gezaaid. Dan treft in een dergelijk verhaal, op 14000 de vermelding van een kokkoek, die van een telegraaf- at zijn groot toeróept.

eerste verslag eindigt bij Phari op 14300 voet, waar genlijk gebied der moeilijke bergbeklimming eerst be- want tot daar was men in bekend land, al is 't reizen nog zonder comfort. Even buiten Phari staat men op hoogten met vergezichten, die zich wel eens over een honderd mijl uitstrekken, zegt 't verslag.

Angora.

Inleiding van het dd. 16 Maart tusschen Sowjet-Rusland de Kemal-regering gesloten verdrag zegt, dat het ge- schappelijk belang solidariteit in den strijd tegen het kapitalisme vergt en dat moeilijkheden, aan een der twee in den weg gelegd, ook ongunstig op het andere inwerken.

de laatste artikel schakelt al dadelijk de betekenis uit van met anderen gesloten verdragen, welke om de eene of

Centraal-Apotheek DE KOEDOE
 Frederik Hendriklaan 166 Tel. S. 1053

ALLE RECEPTEN worden

tegen den laagst mogelijken prijs gereed gemaakt

UITGAVE VAN J. B. WOLTERS - GRONINGEN - DEN HAAG.

Zoo juist verschenen:

Onze Planten en Dieren.
Leesboek voor de hogere klassen der lagere scholen in
Nederlandsch Oost Indië
door **H. SCHROO.**
Met gekl. platen en illustr. van **M. A. KOEKKOEK.**
EERSTE STUKJE.
Prijs f 0.75. :: Geen toeslag.

UITGAVE VAN J. B. WOLTERS - GRONINGEN - DEN HAAG.

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma
T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren
verkrijgbaar:

**De Indische
Rijsttafel.**
Recepten van een Indisch Kokki.
BEWERKT VOOR HOLLAND
DOOR
FRANÇOIS BLOM,
Schrijver van „De Moderne Kookkunst”
3DE DRUK.
Prijs: ingenaaid . . . f 0.75

HOEKER & ZN.
Uitsluitend adres Heorengracht 435-437
Goud - Zilver
Paarlen - Brillanten
AMSTERDAM 192 Telefoon 309 Noord

OLYMPIA THEATER
Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma.

Doorlopende Voorstelling,
aanvang 8 uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon
geschieden.

NET JONG MEISJE

biedt zich aan ter verzorging van zwakke
Dame of kinderen, tegen genot van vrije
overtocht naar Batavia.
Adres: Meentweg 70, Bussum.

't Is hetzelfde gemis aan eensgezindheid en onderling ver-
trouwen, waardoor de Silezische kwestie niet op te lossen is.
Kon Smuts er maar eens heen om er zijn leer: „oude veeten
te vergeten”, tusschen alle betrokken partijen ingang te doen
vinden!

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:
**WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER
KOLONIEN.**

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande
worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling
van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan
mededeeling te doen aan het Informatiebureau der
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den
Haag.

Van 27—29 December e.k. zal te Amsterdam
wederom vanwege het Comité voor Indische Lezingen
en Leergangen een Koloniale Vacantiecursus
voor Geografen worden gehouden.

Mutaties van 6 tot 13 Juli 1921.

Nieuwe Leden.

- J. G. Jerschavek, Administr. s.f. Tjokro Toeloeng, O.-I.,
halte Delangoe N.I.S., f 30.
- W. Stemmerik, Adj.-Controleur Agrarische Zaken, Solo,
f 12.
- J. Aué, Bouwkundig Aannemer, Solo, f 12.
- H. J. C. Holdert, Nijmegen, Hatertscheweg 17, f 5.
- Directeur N.V. Ned. Kabelfabriek, Delft, f 5.
- G. J. Tielrooy, Kapitein Inf., Poerworedjo, f 5.
- W. G. van den Vrijhoef, Gep. Majoor O.-I., Solo, f 5.
- S. D. van der Spek, Oud-Officier, Ambtenaar Burg. Ge-
neeskd. Dienst, Semarang, f 5.
- L. J. Hopman, Leeuwarden, Kanaalstraat 19, f 5.
- P. A. Euwens O. P., Nijmegen, Broerskerk, f 5.
- Café-Rest. Central, Delft, Wijnhaven (Abonnement), f 5.

Afschrijven.

- W. G. Plum Mentz, Kapitein Inf. O.-I., Magelang.
- Dr. W. Pauw, Haarlem, Linnaeusstraat 2.
- Mej. J. G. Opsomer, Rijswijk, Oranjelaan 40.
- Jhr. Mr. B. C. de Jonge, Den Haag, Rijnoustraat 52.

Nieuwe Begunstigers.

- Dr. J. P. van der Brugh, Directeur Inrichting voor oog-
lijders, Rotterdam, Haringvliet, f 25 in eens.

ributieverhoogingen.

- J. A. Lucas, Cand.-Houtvester, Regensburg, Schlosser-
gasse 2, van f 2.50 op f 5.

Adresveranderingen.

- Mej. J. van der Schuyt, Utrecht, Catharinasingel, van:
No. 10 naar: No. 106.
- Z. Stokvis, Inspecteur Middelbaar Onderwijs, van: Sema-
rang naar: Buitenzorg, Groote weg.
- W. J. H. Schreinemachers, Onderw. Opl. Sch. Inf. Ambt.,
van: Amsterdam, de Clercqstraat 43, naar: Weltevreden,
Dep. van Onderwijs, f 5.
- M. J. Doppenberg, Directeur Kon. Willem III School, van:
Den Haag, Galleistr. 38, naar: Weltevreden, Salemba 73, f 5.
- A. van Wetering, Oud-Ass.-Res., van: Rhenen, Stations-

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST
van Amsterdam via Southampton, Genua, Port-Said naar
SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

weg, p/a. Notaris v. Iterson, tijdelijk naar: Oisterwijk (N.-Bij-
pension Boschoord.

Mr. H. J. Matthes, Oud-Raadsheer H. G. O.-I., van: Wel-
tevreden naar: Den Haag, Oldenbarneveltlaan 29, p/a. den
Heer W. G. J. Eschauzier, f 5.

A. G. de Bruin, Oud-Ambtenaar Chineesche Zaken, van:
Weltevreden naar: Semarang.

H. P. Coors, Ass.-Res., van: Poerwadadie naar: Grobogan,
Res. Semarang.

Mas Diran, Gouv. Ind. Arts, van: Samhoe (Res. Rionw en
Onderh.) naar: Wonogiri, Res. Solo.

Mr. H. A. Idema, Voorzitter Landraad, van: Toeloengagoeng
naar: Ambon.

Mr. F. C. L. Meyer, Voorzitter Landraad, van: Weltevre-
den, Dep. van Justitie, naar: Soemenep.

J. Th. van der Linde van Sprankhuizen, Hoofdcommissie
P. T. en T., van: Padang, Bentengweg 11c, naar: Bandoeng,
p/a. Hoofdpostkantoor.

M. J. Krul, Opz. Politie O.-I., Eindhoven, Lindelaan, van:
E 345 naar: No. 17.

R. W. Kofman (St.), van: Leiden, Nieuwe Rijn 88, naar:
Gouda, Krügerlaan 28.

Dr. H. Kraemer, van: Parijs, Rue Madame 48, naar: Tiel,
St. Walburg 136.

Ch. J. Cohen, Adj.-Chef 4de Afd. S.S. O.-I., van: Hilve-
sum, Taludweg 53, naar: Weltevreden, Hoofdbureau S.S.,
Molenvliet Oost 4, f 2.50.

J. E. Bylo, Gep. Hoofdambtenaar, van: Bandoeng, Rionw-
straat 67, naar: Den Haag, Laan v. Meerdervoort 136, f 5.

W. D. H. Baron van Asbeck, van: Haarlem, Frederikspack-
12, naar: Bloemendaal, Hotel Duin en Daal.

P. B. van Staden ten Brink, Kapitein Inf. O.-I., van: Ma-
gelang naar: Den Haag, Obrechtstraat 299, f 5.

Mevr. M. van Bruggen geb. Ruzette, Den Haag, van: Raam-
weg 28 naar: Jozef Israëlstraat 18.

J. C. van der Meulen, Ass.-Res., van: Den Haag, Laan van
Meerdervoort 370, naar: Leiden, Wasstraat 26, f 5.

Mevr. A. Savage geb. Harloff, van: Nijmegen, St. Anna-
straat 152, naar: Engeland, Sussex, Fygate The Beeches, f 5.

Mej. J. Stolling, van: Den Haag, de Perponcherstraat 2b
naar: Amsterdam, Jan Steenstraat 2a.

*Ik legateer aan de Vereeniging „Oost
en West”, gevestigd te 's-Gravenhage en
goedgekeurd bij verschillende Koninklijke
Besluiten, de Somma van*

De ondergeteekende,

Naam.

Woonplaats.

*Desverkiezend voege men hierbij: Vrij van alle
kosten en rechten, ook van het recht van successie.*

PERRY & CO.
AMSTERDAM - ARNHEM - 's-GRAVENHAGE
UTRECHT - GRONINGEN
129
HUTKOFFERS

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN
Eigen Kofferfabriek
G. KERNER & Co.
BATAVIA DEN HAAG SOERABAIJA
Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd.
Eventuele vergissingen worden aan onze filialen
in Indië kosteloos hersteld.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1153
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
Noordwal 4, Tel. 2461 **Filiaal: ARNHEM**
Eusebiusb. singel 1a, Tel. 185

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie.
Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, Koffiedrinken en dineeren, tegen zeer billijke tarieven. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HINTINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
  - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdags- en Zondags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Musiek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
Lessen in Moderne Talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Opleiding admissie examen H.B.S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
  - Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoeresch. — Javaansch. — Maleisch.
  - S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstraat 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
  - J. J. F. SCHREUEL, Gepens. Assist.-Resid., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
  - A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
  - Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvorder. — Alg. Ind. vraagstuk.
  - H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn

= „DUINOORD” =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ

MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek

„Cheario”

Fabriek en Kantoor:

Bilderdijkstraat 139

LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK

met speciale afdeling

BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S ORGELS

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN

DEN HAAG

BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN

24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEFOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123, Tel. H. 1403

Wendt U voor
Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.
GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAÏ & ZOON
HOF-KLEEDERMAKERS
Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE
Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst
tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië.
Uitvoering dienstregeelingen zijn verkrijgbaar bij
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 249

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co.
Oudste en Soliedste Adres Oppericht Anno 1781
Groote Markt 4 DEN HAAG, Tel. 1974 Laan 2-4

Manufacturen
Witte Goederen
Karpetten
Loopers
Ledikanten

Bedden
Dekens
Matrassen
Vitrages
Gordijnen

Groote sorteering Slaapkamer-Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

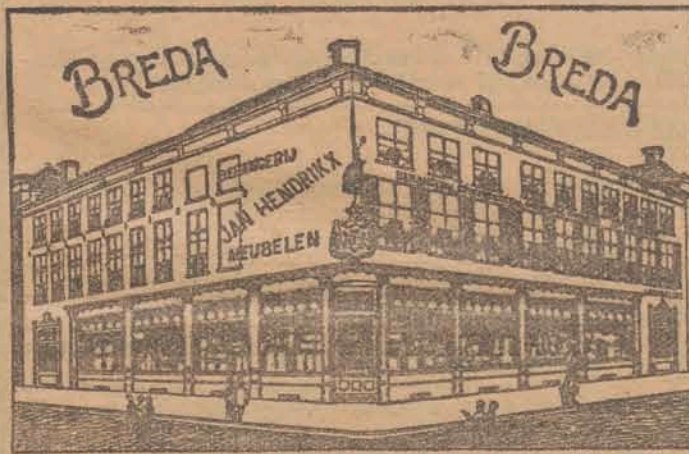
BAD

costuums
mutsen
mantels
mullen
handdoeken
lakens
matten

Modemagazijnen
van Bommel

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

Zeer groote sorteering in
KOUSEN

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende
examens en ambten, zooals Staats-
inrichting M. O., Staathuishoudk.
M. O., Gemeente-administratie,
Boekhouden. De opleid. geschiedt
ook schriftelijk in Nederland en
Koloniën met zeer goede resultaten.
Prospectus en lijsten met namen
en adressen van zeshonderd en
veertig geslangden worden op
aanspraak gratis toegezonden door
Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag
Telefoon 6225

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2896 - Den Haag
Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.